

310702 వ్ర తి ది న ము వ్ర క టి ం ప ర బ డు ను

Vol. 10.

చెన్న పట్టణము 1923 వ సం॥ జూన్ నెల 20-వ తేది బుధవారము
ఈ థి రో వ్దా రి నా మ నం వత్స ర ము, నిజ శ్వేతమాస శుద్ధ షష్ఠి లు.

No. 69

నంపుటము ౧౦

నంచిక ౬౬

అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు మంచిమందు

అమృతాంజనము గాయము పుండ్లకు

మనమయినమందు

చక్కని డబ్బీ తో నహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనము లోక ప్రసిద్ధిని బడసియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతశబ్దమాదినిగల మాయమందుగాడు. క్షయమందులవలన మోసముగలుగును. కుంభావచీటిని చూచికొనిన మోసముగలుగదు. అమృతాంజనపు జగత్ప్రఖ్యాతవలన దేశమునందంతటను కలసివచ్చింది.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

1842

అందము, పనితనము, నమకము

(8)

మొదలగునవి గల దుకాణమునందే కాతాయందుటకు యెల్లరును కోరెదరు.

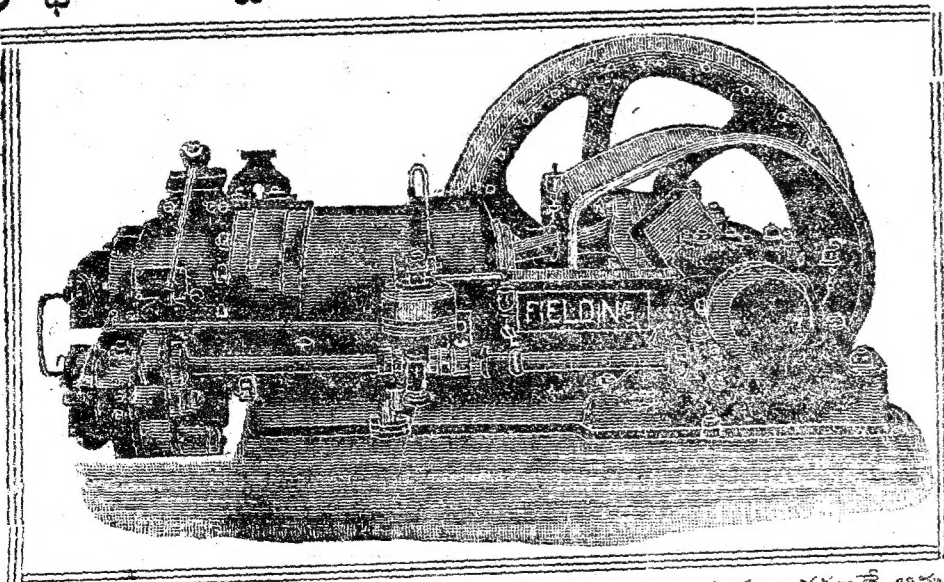

ఇంచాశ్చర్య వేషియు లేదు, ఇది మాస్యంత అనుభవ మువల్లనే మాకు రూఢిగా తెలియచున్నది.

టీ గెట్టు, ఫ్లోరాల్, బాడెజన్ టన్ మున్నగు పండ్లముల కావ లసిన ఎట్టిరకము కప్పులైనను. యితర సేవకెండి, శవరము బంగారు సామా నము అమృతాంజనము తయారుగా వున్నది.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి, కంపెనీ, నగలువర్తకులు, 28 చెనాబజారురోడ్డు మద్రాసు.

ప్రసిద్ధికెక్కిన ప్లింగు శెమిడిశల్ క్రూడాయిలు యింజనులు

యీ యింజనులు రమారమి యుద్ధమునకు పూర్వము ప్రస్తున్నప్పుడలకే అమూల్యమవును. అన్ని నయిజాలు స్త్రాకులో సిద్ధముగానున్నవి. యివి కొనుటవల్ల అన్ని విధములచేతను లాభమును పొందవచ్చును. మిల్లులకు కావలసిన యావత్తు సామానులుకూడా అతి సులభమయిన ధరలకు దొరకును అలశ్యముచేయక వెంటనే వ్రాయుడు.

586

సోల్ యేజంట్లు:—డి. యల్. శాస్త్రి అందుకో,

12, తంబు శెట్టివీధి, మదరాసు.

సుగుణమణి ఆధుతమగునవల 2 వ కూర్పు రు 0-8-0

పాండరికమాహాత్మ్యము

పాండరంగమాహాత్మ్యంతరకము. ములభ } రు 0- 2-0
శైలియందు వచనమున వ్రాయబడినది

చిత్రరంజనదాసు జీవితము

మహాహరముగ రచియింపబడినది రు 0- 8-0

నాచెట్టసాల అనుభవము } రు 0-12-0
మహాత్మాగాంధీ శతీతిమునకు తెలుగు

స్వప్న వాసవదత్త

శిలకవర్తి శ్రీనివాసరామమూర్తి రచి } రు 0- 8-0
యింపబడినయొక చక్కనికాటకము

శృంగారనైషధసారము

నైషధముననుసరించిరచనమున వ్రాయబడినది } రు 0-12-0
ముందుకోరువారికిమాత్రము రు 0-10-0

యక. డి. ప్రగ్రంథములు 5 తెప్పించెయెడల రు 2-4-0
మాత్రము. పోస్టుచార్జీలు ప్రత్యేకము.

762 అత్తలూరి సూర్యనారాయణ, ఈమని.

గుంటూరుజిల్లా, మద్రాసు ప్రెస్ డెస్క్.

ఒక కన్నపు దొంగను

నమ్మవచ్చును

768

ఒక బజారు కప్పులాశమును మోస్త్రమున నమ్మవచ్చును, విరిచిచూడగాయెవ ధుంతు ఒకవార్షిని కప్పుతోను వచ్చును. అలమారాల, తిలకపున, యజుర్ వెట్టెలు, బ్రాంకులు మొదలగు వాటికి తగినవి. శ్యామలూరిగారు ధరలను వ్రాయుచు. అన్ని పట్టణములలోను ఏలూరు లోనైనది.

VARSHNEY METAL WORKS, ALIGARH

మలయచందనము

గనేరియా. ఈను తెగకోకులుకు శిశిరము

శిశిరము లేదు. పిడికారీలో ఉని లేదు. ఎలుపు, తెలుపు, పచ్చి, ఆను మూడు విధముల నె క రో గ ము ను మూడు పూటలలో ముచ్చును. శ్రీల తునుమ వ్యాధులకు కూడ ఇది రాకొవచ్చును, (1251) రు 1 కి రు 2-4-0

గంధర్వ ఫార్మసీ, రాయవరం (గోదావరిజిల్లా.)

శ్రీ వేంకటేశ్వరాయనర్వేదకళాశాల-బెజవాడ

1923 సం. జూలై 1 వ తేది తిరిగి తెలుపుదును. విద్యార్థులందఱు యీశాంకా దక్షానులు సంపుకొని గడచిన తేదికి కాకాలకు రావలెను. కొరవచారికి దివ్యభాగ్యములు సంపాదించునట్లు పాఠాభ్యసనములు చేయుటకు, ఫిజియాలజీ మొదలగు శాస్త్రవిషయములు కూడ బోధింపబడును. విద్యకు చింతించు భోజనాదికములు ముందుగా విద్యార్థులు చూచుకొనవలెను.

బెజవాడ, 29-5-23. 725 నోరి రామశాస్త్రి, కళాశాలాధ్యక్షులు.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

ఈ ఆధ్యాత్మిక గ్రంథములో జగదీశుని గాఢి, యోగదృష్టి, మంత్రములు, ఇంగీను ఇంద్రజాలము, మంత్రకాస్త్రము, ధూత వైద్యము, యాంత్రములు, అమెరికావారి చీల్ల కేక లిపి మొదలు, విశిష్టబోధవిద్యలు గలవు. ఇంకా తే గా క నునువ్వుని మూలము చేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవములో మూర్త్యానుభవ, కీరములను తిలకాయచేత మాటులాడించుట మొదలైన గణముయొక్క గాలిలో నునువ్వుని నిరాధారముగా నిలుపుట మొదలగు విచిత్రములు ఈ గ్రంథము లున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన వ్యక్తులకుగా మేజర్ కెయిలర్ గారు గ్రంథ రాయుచున్నాడు. దీని వెల రూ 4-0-0 అ. 2118

పి. ఆర్. జనార్దనరావుడు, బంగళా గుంటూరుజిల్లా.

ఆయుర్వేద వైద్యసంగ్రహము

మొదటి మై అనుభవనీయము 600 చిత్రములు తెలుపు సద్గ్రంథము (ప్రతియొక నుండదగినది అందరు చేయదగిన మయులు 18 1-4-0 325 (2) వి. పి. 0-6-0

ఆరోగ్యదర్శనము:—వ్యాధులను రాకుండా కాపాడు కొను మార్గములను చూపించును, తప్పుక చదువ దగినది 18 0-6-0 వి. పి. 0-4-0

ఆయుర్వేదచరిత్ర:—ఆరోగ్య, వైద్య, కార్య, నిధాన గ్రంథము, చికిత్స, మొదలగునవి (వాయురూప వైద్యపుత్రక. మారిది యుచితము చందా రూ 2-8-0

వై 3 ని ఏక కాలముందు కొరవచారికి 3-12-0 లకు పంపెదము, ఆయుర్వేదగ్రంథముగదలి, పెరిదేవీ. (నెల్లూరు జిల్లా.

చెన్నపురి బజారుధరలు

జూన్ 20-వ తేది బుధవారము

(1) ధాన్యములు			
దసరాలు రూ 1-కి	రూ 45-0-0	మొదలు	55-0-0 కుంకు
బియ్యం బస్తాలు		మొదలు	వరకు.
కుంకుమ తెనాలివి ,, ప 45 గలవి	రూ 11-0-0		12-0-0
నెల్లూరువి ,, డిటా	,, 14-8-0		15-8-0
డిటీవి ,, డిటా	,, 14-0-0		16-8-0
రాగులు రూ. 164 బస్తా 1-కి	,,		8-8-0
నవ్వులు ,,	,, 22-0-0		24-0-0
(2) వస్తు ధాన్యములు			
కందులు బస్తా 1-కి 205	ర. 10-8-0	రూ 11-0-0	
పెసలు ,, డిటా	,, 10-0-0		11-8-0
పెసలు ,, డిటా	,, 11-8-0		12-0-0
మినుములు ,, డిటా	,, 18-8-0		15-8-0
ఉలకలు ,, డిటా 164	,, 7-0-0		7-4-0
(3) నూనె వస్తువులు			
నవ్వులునూనె రూ 1-కి	రూ 150-0-0		155-0-0
నెయ్యి మ 1-కి	,, 14-0-0		24-0-0
కొండాపురం పేరు పెసలవస్తు రూ 1కి	,, 60-0-0		62-0-0
యితర ప్రదేశము	,, 56-0-0		58-0-0
పేరు పెసలనూనె గానుగ రూ 1-కి రూ 145			మి.న. నూనె 180
అముదము నూనె రూ 1-కి			రూ 126-0-0
(4) చిల్లర వస్తువులు			
చూరకము రూ 1-కి	రూ 170 0-0		175-0-0
మారకము ,,	రూ 150-0-0		155-0-0
మినుకాయలు (గంటూరు) రూ 1-కి	రూ 90-0-0		105-0-0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమయ నులుగు 1-కి	రూ 40,		45
కాళహస్తి పాయకట్టు	,,		రూ 60,65
తెలుము రూ 1-కి	రూ 40-0-0		50-0-0
చింతపండు పాతడి రూ 1-కి	రూ 48-0-0		90-0-0
,, కొత్తది రూ 1-కి	రూ 85-0-0		42-0-0
(5) ఇనుము			
పట్టాలు రఖం రూ 1-కి	రూ 84-0-0		85-0-0
చదరం	,, 85-0-0		88-0-0
రవుండు	,, 85-0-0		87-0-0
(6) లోహములు			
మెడి 100 కులంకు	రూ 80-0-0		83-8-0
బంగారము, తులము 1-కి	రూ 24-8-0		25-0-0
సవరను 1-కి			రూ 15.15.6
ఇత్తడి రూ 1-కి	రూ 800-0-0		808-0-0
రాగి డిటా	రూ 860-0-0		865-0-0
అస్కా చెక్కర బ 1-కి	రూ 55-8-0		56-0-0
7) కంగులు అలిజరై ను			
అవు కృష్ణుడు 20 డిగ్రీలు	రూ 160-0-0		165-0-0
పొట్టికృష్ణుడు 20 డిగ్రీలు			డిటా
సింహంమార్కు 20 డిగ్రీలు			డిటా
అవుకృష్ణుడు 16	రూ 185-0-0		140-0-0

Ready For Sale. THE BUSINESS DIRECTORY OF INDIA, BURMA & CEYLON.

A Comprehensive Directory of the various Business-men,
Exporters and Importers, Firms, Factories, Mills, Manufacturers,
Merchants & Industries of the principal Cities,
Ports & Towns of India, Burma & Ceylon.

Price per Copy Rs 15.

Published Annually

Best Medium for Advertisements:

PRINTERS & PUBLISHERS

Business Directory Co.,

15 Angappa Naick Street MADRAS.

Telegrams : "KETHAKI"

Phone : 540.

లోకమయహర కస్తూరిమాత్రలు

పిన్నలుమొదలు వయస్సైన పెద్దవారివరకు సాధారణ వ్యాధులన్నిటికిని వాడతగినది. 594

250-300 మాత్రలుగల సీసా 1-కి రూ 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రూ 1-4-0

5-6 మీ లోకమయ కస్తూరిమాత్రలనుంచి మొదలై కిక్కిరిస్తూ గుణములుగలవు దయచేసి తక్షణం 3 బుడ్లును సంపుడు.

ఎం. కె.కయ్య, కాల్వా గా నుమాస్తా గురకాల, గుంటూరుజిల్లా.

505 మీ లోకమయ కస్తూరిమాత్రలు అందరు వ్యత్యాసములేక వాడవచ్చును. ముఖ్యముగా లాంటిలములో వాడిన మలబద్ధము ఎంతకాలము నుండియున్నను మాయమగును. తక్షణమే 6 బుడ్లును సంపుడు

ఎన్. చార్లసెరథి ఆయుర్గామ, ఏజులు, బెన్లు అందు కో నైరపురము.

జూల నుభోదయ ఇది విద్యుత్ కలపకపు. (శ్రీమద్వైస మూలకలనుండి కాస్త్ర) క్రమంగా తయారుచేయబడి నదికృత్తిక, అంతి తమిళుడు, భేరు, తురుపు, తిరు, చిక్కిపోవుట, నిద్రలేపు, మలబద్ధము మొదలగు వాటిని పోగొట్టి మంచముకము పుష్టిచేయును, 20 దినములలో పరిపూర్ణ బ్రష్టుము బుడ్డి 1-కి రూ 0-12-0

507 మీ కస్తూరిమాత్రలు నిజముగా అన్ని వ్యాధులకును మంచి గుణమివ్వెడిది. 12 బుడ్లు సంపాదించు, కవలించావు చేసేవాడి బ్రేక్ కాట్ వక్కా (వెన్ను బ్రహ్మచారు, గుల్లూర.

గు. 2 లు బ్రష్టుములు కొనువారికి మూ శ్రీ రాములవారి పట్టాభిషేక క్యాలండరు ఇనాం.

ప్రాంత:— మె 821, కలలుకెట్టిపిడి, చుక్కరాను, (ప్రాంతంబిది వి పిలు పంపబడెను.

సాళపుష్ప పెంకటాచల కుండితులు శ్రీ శివరామువ వైద్యశాల మొనూరు. (2)

సంస్కృత గ్రంథములు — తెనుగులిపి

అమరకోశము మూలము. — స్వల్పార్థము, అంగ్లేయ		ఆంధ్రవిభుండు (తెలుగు) — ఆంధ్రవాసుగంగ్లేయ	
భాషాంతరపదములనుండి చిన్న తెలుగు అట్టలెండు	0 0 0	ఆంధ్రభాష శేషము, సాంబిభుండువు) కాళికో	0 0 0
మొదటి కాండము మూలము 16 కుట. కిత్తానలెండు	0 0 0	" అట్టలెండు	0 0 0
స్వల్పార్థము 1 క-భాగము కిత్తానలెండు	0 0 0	కామదాసుచరిత్రము	0 0 0
డిటా 2 క-భాగము	0 0 0	డిటా కాళికోలెండు	0 0 0
డిటా 3 క-భాగము	0 0 0	స్వనింశాకతము. — మూలమునూతము	0 0 0
శ్రీధరగర్భిత. — మూలమునూతము, చిన్న తెలుగు	0 0 0	బాలరామాయణము డిటా	0 3 0
శ్రీవిష్ణు సహస్రనామస్తోత్రము, చిన్న తెలుగు	0 3 0	ఇంద్ర	0 0 0
డిటా గామాకలింక	0 0 0	కాళువులు	0 0 0
		శ్రీవేంకటాద్రిస్వామీకీర్తనలు	0 0 0

ఆర్. వెంకటేశ్వర్ అందు కో., ఆనందముద్రాలయము, మదరాసు.

ది మద్రాసు అండ్ సదరన్ మరాటా

రైల్వేకంపెనీ లిమిటెడ్.

(ఇంగ్లాండులో ఇంకా కొన్ని కలు చేయబడినది.)

నోటీసు

1923 సం. జూలై నెల మొదటి తేదినండి బెజవాడ, బకింగుహముపేట ఈ రెండు ఊరులలో ప్రయాణీకులకు టిక్కెట్లునిచ్చు ఆఫీసులు మూసి వేయబడును.

గిరితెయ

వి. సి. మిక్ చెరు:— ఆను మందు పెగకోగమును పూర్తిగా మాన్యును. మెంటు కే గుణము కనబడి కాథ తగ్గుతు మంటు, ముదకు, ప్రసించుట ఆగును. గానీదిక బీజములను నశిం కజేసి జీర్ణించిన పెగకోగమును అనుభవము లేకుండా మాన్యును. వర్తమానము. 16 డ్రాముల డ్రావరము 32 మాత్రలు 8 కో.ల లకు వాడవలెను వెల రూ 2-0-0, వి. పి. గా రూ 3-8-0. ఈ మందు బెజవాడలో బొంబాయి ప్రెసింగు కంపెనీ వారి హాల్లో వాడ ఆమ్మలము. 678

(ఇంకా) నియోగికంపెనీ, గవర్నరుపేట, బెజవాడ.

కెన్యా భారతీయులు

వలస చేరుట, నియోజకాధికారము

కెన్యా భారతీయభావదర్శనము ఈ క్షణమున వచ్చి నది మొదలు భారతదేశమున కేరెంచిన కాంతిగా

అధినీతి రాజ్యమర్థి కాన్యాభూతముల పత్యమున ఉద్దు- వింట్లముల గావించిన నియోజకాధికారము

యూరపియన్ సెట్లములనే భారత సెట్లముల కెన్యాలో కనిపింపి

కెన్యా ప్రభుత్వ పరిస్థితులలో స్వదేశ వాసులపై భారత సెట్లముల గాని యూరోపియన్ సెట్లముల గాని అధికారముండరాదు

యూరపియన్ సెట్లముల కీనుభ్యయిన సామ్రాజ్యము దుర్బియోగింప బడినను, అయధికారము నిర్మముల కర్గించిన

తూర్పు ఆఫ్రికాలో భారతీయులు భారత యధినీతి రాజ్యములను

వలస చేరుట నుండి దృఢమున వ్యతిరేకమున గలదు, కలవ వచ్చుచున్నాము

యూరోపియన్ల కై పీఠభూములను ప్రశ్నార్థము విషయమును

ఆయుర్భూత ఆశ్రయమైన భారత ప్రభుత్వమును భారతీయులు ఆశ్రయించి

కానవర్ధమాని అధికారాలెవ యూరోపియన్ల కెన్యా లెల్లముల రాజ్యాంగభావము కేరెంచు యూరోపియన్ల ప్రశ్న

ప్రభుత్వ కార్యాలయములందు గాని రైల్వే మున్నగు కార్యములందు

యధికారమును తూర్పు ఆఫ్రికాలో కెన్యాభారతీయులు విడిచి వదిలినందుండి

సామాన్యముగ యూరోపియన్ మిలిటరీ సేనాధిపతులు ఎవ్వరును

“కాబోఫ్ యొక్కలలో ముదానుకానవర్ధమ కృష్ణ మందలమున

రాజముండి చింతామణిహోలలో అల్లారు శ్రీకృష్ణవిలాస సభవారు ఈనెల 23-6-23 తేది

ఆంధ్ర సుగారి సందేశము

సి. యం. ఆంధ్ర సుగారి లండనుండి యంగ్ ఇండియా కిటుల వ్రాయుచున్నాడు:-

నేనుభూమిపై నడుచుచున్నది. ఈ క్షణములో మామూలు వినువారే

మేము కావ్యపరిపాలన చేయుటకు సమర్థులము! ఇంతకన్న

అధికారులు ఆయన కావ్యభారమునుండి వరలించి యి

నే నిది తిడికల్లును కావ్యభారములకు ఎంత అలసియున్నావా

కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడు

(యంగ్ ఇండియా)

తేజముహానభాగ్యవరణికి రాష్ట్రములు శేర్లగు సూచించుచున్నది

అలహాబాదు యుండిసెంటెంసు మృదాశాల అలహాబాదులో

సెల్లము శిల్ప శిల్పములలో గ్రామంగో శ్రీకృష్ణ మృదాశాల

చెన్న రాజధాని పండిత సమాజము

చెన్న రాజధాని పండిత సమాజము తరఫున తిరువల్లిక్కేటి సమావేశమైన 15-6-23 తేది శుక్రవారమునాడు సాయంత్రం 5-30 గంటలకు ఒక మహాసభ జరిగెను. తక్షణమే ఆ సభ జరిగినందున ఆ సభకు పండితులు సభ నలంకరించి యుండిరి.

ప్రథమమున ఇద్దరు విద్యార్థులు వజ్రకోశములను సుస్వరముతో అతిమధురముగా పాడి సభ శాసించిరి. శ్రీ జనాభాచార్యులవారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి.

మనము ఎన్ని యోగంబులను కలముగ ప్రాస్తూత్వమును కలకాలమును జీవితమును సంస్కృతమును బోధించి లోకమునకు మహాసభాధానియై చేయుచున్నట్టివని మన పండితులందఱును జీవితాధ్యక్షుల ముగియున్నారు. ఇందుకు కావలసిన ముఖ్యము దౌర్భాగ్యము మొదటిది. మనకు ముఖ్యములను మన ప్రభుత్వమువారికి లెలుపబడినది. ద్వితీయము. కావున మొదటిదాని నిగ్రహించుటకు మనకు అసాధ్యము. ద్వితీయము. మహాసభ. కావున అందుకై మనమేకభవించి వానిని సాధించుటయు ఈసభయొక్క ముఖ్యోద్దేశ్యము అని తంజనామ్రుతిగాయ చెప్పి విమించిరి. తరువాత పండితుల కష్టములను చెప్పుటకు పురాణం వారాహుదా వార్యులు ఈ ప్రకారము మాట్లాడిరి.

మనము పాఠశాలలోను కలకాలము చేయుకార్యములను ముందు వివరించి ఆంధ్రకై మనము వారిలను అనభవించు ప్రతిఫలములను చెప్పెదను. ఇది అందఱికి తెలిసిన విషయము. మనము ప్రాస్తూత్వము పుష్టభారము మొదలు తెలుగు అరవము కన్నడము వలయాళము బ్రహ్మణ ఉరుదు (హిందూస్తానీ) సంస్కృతము వీటిని బోధించుచున్నాముగా. ఈ జీవితావధిలోనున్న సంస్కృతములోనున్న పాండిత్యము గలవారు మనలో అనేకులున్నారు. అనేకులకు ఇంగ్లీషు జరియము గూడ గలదు. మనము ఈ భావలలో పాండిత్యమును సంపాదించుటకు మనము 15 సంవత్సరములకు తక్కువ కాల విద్యాభ్యాసము చేసియున్నాము. ప్రథమమున ప్రైమరీ నడువునకు 5 సంవత్సరములను ధారపోసి నాము. తర్వాత సంస్కృత కావ్యపాటకములయొక్కయు. జీవితావధిలో కావ్యపాటకములయొక్కయు తరువాత వ్యాకరణాది కావ్యములయొక్కయు పఠనార్హమై అభ్యసన 10 సం॥ మైన ధారపోసి ఎట్టి అన్వేషణలపడి ఎడతెలిసిన ఆశించి 24 15 రూపాయలలో 20 రూపాయలలో సంపాదించుటకై ఒక స్కూలులో ప్రవేశించినాము. మనలో అనేకులు తంజనామ్రుతి, విద్యాకామిణి అను మదరాసు యూనివర్సిటీ వీడియంటి ప్రైవేటు (విరువనా) నున్న పాండితులను వారు గలరు. వారిని ముందు యాలోచించిన వారిలో ననేకులు మెట్రిక్యులేషన్ తో స్కూల్ ట్రైల్ ఇంగ్లీషువరకు చదివినవారుగను సంస్కృత, బి. యె. ఆర్స్ వరకు పాఠ్య ప్రణాళిలను జదివినవారు కొన్ని సమయములలో వాటికంటె అత్యధికమైన పుస్తకములను చదివినవారు యూనివర్సిటీ పరీక్షలలో కృతార్థులై మనకు 20-30 రూపాయలకు జండితులై ప్రాస్తూత్వము ప్రవేశించి యున్నారు.

మన స్థితి దురావస్థ. ప్రాస్తూత్వము మన కవసరం. రోపాభ్యాసమునీతి యోగింబడినది. వాడును మనవలె 15-16 సంవత్సరములకు చదివి బి. యె. ఎల్. టీ. లిని పరీక్షలను పాండి 100-150 రూపాయలకు వేతనముగా ప్రసించుచున్నాను. హాస్టల్ కొంతలు ప్రైవేటు బోధించువాడు, మరికొందరు హిస్టరీ తెక్కలు మొదలై యాదాని బోధించువాడు. మనము చేయవలసిన ఎంతమాత్రమైనా ఆ. బి. యె. ఎల్. టీ. ను చేయుటకే తీసిపోదు. మనమున్న వారములకు 25 గంటలకు తక్కువలే అతియవారము. ఆ. బి. యె. ఎల్. టీ. కంటె, 15, 16 సంవత్సరములకు చదివి, డిగ్రీకొనియున్నాము. మొదటి ప్రథమ, ఒక స్కూలు ప్రైల్ విద్యార్థి తంజనామ్రుతి వినోద ప్రైవేటులో గాని తోక తెక్కలలో గాని చదువుచున్నవారు. జీవితావధిలో గాని సంస్కృతములో గాని ఒక మార్పు. తిమ్మవ బొందినది వాడు కలకాలము ప్రవేశార్హుడు కాదుగా. అట్లుండియు వానికి మనకు వేతనములలో వాస్తవిక మరకమునకు ఎంతభేద మున్నదో చూడుడు. కొన్ని ప్రాస్తూత్వము ముఖ్యముగా ప్రైవేట్ ప్రైవేట్ లో బోధించు ఉపాధ్యాయులకంటె మన పండితులు, మున్నీలు తక్కువదేవునుకే స్వీకరించుచున్నారు. ఒక బి. యె. ఎల్. టీ. ఇచ్చుకొనుచే మూడు 5-పండితులకు వేతనములకు ప్రతిపక్షము. అట్టి బి. యె. ఎల్. టీ. పండితుల

కంటె, పంజాబును పాశ్చాత్యములవారు తో, వార్తకంటె పంచనామ (వినింటు) పనిచేయువాడు, తో, ఒక బి. యె. ఎల్. టీ. యొక్కతలో పండితులయొక్క వినింటు ఒక్కపాతే కా, అని చెప్పెను విమించిరి. తరువాత ఒక (తంజనామ్రుతి) యూనివర్సిటీలో ప్రైవేట్ పాండితుల పండితులు లేని ఈ ప్రకారము చెప్పిరి:

నేను నాయొక్క విదన సంవత్సరమున విద్యాభ్యాసము నకు ప్రారంభించితిని. తొమ్మిదవకు (5 సంవత్సరములకాలము) ఇంగ్లీషులో విద్యనభ్యసించితిని. తరువాత కావ్యపాటకములలో భాషలు కలిగి సంస్కృతకలకాలలో ప్రవేశించుటకు యోగ్యతాసంపాదనమునకై 7 సంవత్సరములు ప్రయత్నించుకొనితిని. తర్వాత సంస్కృత, కలకాలలో తంజనామ్రుతి (వెలిమి) పరీక్షకై రెండు సంవత్సరములను ప్రైల్ పరీక్షకై రెండు సంవత్సరములను చదివితిని. ప్రభుత్వము నేను 80 రూపాయల వేతనమున బొందుచున్నాను. నాతో ఇంగ్లీషులో చదువుచున్న వాస్తే హితుడుదొకడు నాకు రెండు సంవత్సరములు పూర్వముగ నే బి. యె. ఎల్. టీ. పరీక్షలో కృతార్థుడై అతడు ప్రభుత్వము 100 రూపాయలకు వేతనముగా ప్రసించుచున్నాడని చెప్పి విరమించిరి. తరువాత గంగాధరపిల్ల నును తమిళపండితు లొకరు సభాపతిక సభ్యులై చూచుటాడిరి.

విల్లె గారు

అరవభాష ముందు తాను మూడు 30 సంవత్సరములకు తమిళపండితుడనియు తనకు ప్రభుత్వము 22 రూపాయల వేతనమును తనవద్ద ఇచ్చుచున్న వారనేవలె అరవయు చెప్పి విరమించిరి.

తరువాత ఈ విషయమును గురించి అనేకులు పండితులు తమ యోగ్యతలనుగురించియు తమ వేతనములను గురించియు తామును ప్రాస్తూత్వము తమకు గల గౌరవములను గురించియు ముచ్చటించిన తర్వాత ఈ విషయములకు తోక గ్రీకులుగా ఆలోచించబడినది.

వైభవవారు విద్యాభ్యాసించితిని తమకు గలవచ్చును గురెట్టి బి. యె. ఎల్. టీ. ల వేతనముల స్కేలు తమకున్న క్రిమికాలములోనే ఇప్పించుటకు ప్రార్థించిరి. తర్వాత వట్టి తమెనది. స్కూల్ ఫయిన్ల పరీక్షలో అసిస్టెంటు ఎగ్జామినరరు బి. యె. ఎల్. టీ. కంటె పండితులనున్న నియమించుట యునన తర్వాతమున్న అంగీకృతమయెను. ప్రాస్తూత్వము హిస్టరీ, మ్యాథమేటిక్స్, బి. యె. ఎల్. టీ. లు, హెడ్ మాస్టర్ స్థానము వాక్రమించినట్లు అర్హులైన పండితులను హెడ్ మాస్టర్ స్థానములకు ఇప్పించుటకు మంత్రిగారిని ప్రార్థించుటయు తర్వాతముగూడ అంగీకృతమైంది. తరువాత సభ 65 గంటలకు మంజూర్యమునకు అంతయైంది.

సమస్య మైన సామానము.

ఇంగ్లీషు నైకిలు అందు		
మోటారు యింజనీరింగు		
కంపెనీ		
9, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.		
హిందూస్థాన్ లో ప్రసిద్ధి చెందిన నైకిలు మోటారు వ్యాపారము.		
ఈ నైకిలు కేసులు బాగాలో నైకిలు కేసుల కమ్యునికేషన్ యింజనీరింగులకు ప్రత్యేక యింజనీ యింజనీ వాటిని తెలియజేయు.		
నైకిలును ఫోటో కేసులు సం. 205 మి.		
"	210	4.8
" కాంపెట్టో ఫోటోలది	158	4.14
" నేపి	252	5.3
" నేపి సిల్లింగు	74	8.8
"	75	8.12
"	76	4.0
"	778	5.0
"	77	5.8
"	77 1/2 మెన్. టి.	6.8
ఈలోగా తోక అప్లికేషన్ స్ట్రప్ ప్రెజెన్టుమేషన్ నిండా మంచిది.		
గోలుమెటలు క్యాంపు కాటు అమెరికాది		
గోలుకీ క్యాంపు కాటు		
వ్యాపారములు వ్యాపారధరకు వాయవలసివచ్చి		

దక్షిణ హైదరాబాద్

(ఒక విలేఖరి నుండి)

ఆంధ్రసాహిత్య సమాజము - సమాఖ్య సభ

అధిక శక్తిను బహుళ ఏకాదశి ఆదివారమునాడు శ్రీ కృష్ణవేదరావులు ఆంధ్ర భాషానిలయ మందిరమునందు ఆంధ్ర సాహిత్య సమాజము వత్తున శ్రీల సభ సాయంత్రము నాటుగ గంటలకు జరిగినది. సమాజపు కార్యదర్శియగు అయ్యే సావిత్రి మృగాది పులికా రత్నమును, విద్యావినయ సంపన్నురాలును కార్యమూర్తియు నగు శ్రీమతి మాదామయ్యగారి యలల ముఖమును గురించి శ్రీమతి కద్దెకొండ వెంకటమ్మగారు, శ్రీమతి వడింపల్లి మంగలమ్మగారు, శ్రీమతి (కన్య) సర్వకలితా గారుగా ఉపన్యసించిరి. శ్రీమతి మాదామయ్యగారు ప్రతేక పరీక్షయందు గడలేరి. అగ్రమునం దవలీలగా పద్యముల నల్లు జూచితియను సంపాదించిరి. సభయందు వైర్యస్వరూపుతో నిలువబడి ధారాళముగ సవస్థనియ సాయకృత్యము కలిగి యుండిరి. ఈమె గర్భగతిగ ముందిన తిప్పక ప్రతివారము సభలకు వచ్చి హిలోపదేశము చేయుచుండిరి. వీరి యాత్మకు కాంతిప్రసాదించుటకు శ్రీమతి అయ్యే సావిత్రిమృగాది దుఃఖ మువక మించునట్లు జేయుటకును సభ్యురాలంద్రంద రోగ్రీక్షముగ తీర్మానించిరి. శ్రీలంపెను సావిత్రిమృగాది ఇంటికి వెల్లి వారిని సమాఖ్యసించిరి.

ఆంధ్రసమాజము - ఉపన్యాసక సభ

20 వ తేది సాయంత్రమునాడు సాయంత్రము ఆరున్నర గంటలకు చెన్నైలో బహుళ ఆర్యసమాజ మందిరమున సమావేశమైన సభకు వ్యాసమూర్తులకు తోకరావుగారు, వాకీస్థరు విశాఖరావుగారు, రాయె బిశ్వేశ్వరరావు బి. ఏ. ఎల్. టి. గారు, ఇతర ప్రముఖులకు వ్యాసమూర్తులను, సమాజపు సభ్యులను, సభ్యురాలను విచ్చేసిరి. గురుకుల స్మారకమును బహుళము నగు పండిత కృష్ణదేవుల వేలూరూర్ గారు ఆర్యసమాజ ప్రచారమునకై మంగళూరు ప్రాంతమునకు వెళ్లు మైరగాజావలో కొలది కనయించి ఉపన్యసించుటకు నిశ్చయించి యున్నారు. వీరు వేదములను గురించి ఉపన్యసించుట వేదములు వైదిక శ్రీ గ్రంథములనియు, అవి సృష్టాదినందు బహుమద్యారా భక్త్యాధర్మజ్ఞానము గలగజేయుటకు ఈశ్వరుని కల ప్రసాదించబడిన విషయము, ఇతర మరకములు, మత గ్రంథములు సృష్టాదినండి గాక ఇటీవల వెలువడిన విషయము ఆయా మతములవారే యొప్పుకొను చున్నారనియు, అన్ని మతములలో నుండు ఉత్తమమైన తత్వములు—చూపామృతీయ నరము యొక్క ఒకేకతాసన, క్రైస్తవమతము యొక్క మానవులభావకృత్యము, దైవము పితృయము విశ్వాసము వైదికమతమునకు నూతనము గావనియు గంభీరముగ ఒక గంటకాలమువరకు ఉపన్యసించిరి. సమాజపు భజనతో సభ ముగించబడినది.

లాహోరు మ్యూనిసిపల్ సెషన్సు సభ్యులసభ

“డాక్టరు అన్నారీగారి విజ్ఞప్తి కనుకంచి ప్రభుత్వము మ్యూనిసిపల్ సెషన్సులకు సభ్యులయ్యేయోగ్యతలను నిలుపునచేయుటకు ప్రయత్నించెదను. ఈలోగా కాంగ్రెసుభిలాషను సంఘసభ్యులలో ప్రచులును సమావేశమై చర్చించుట తోకమునకునెదని చుదింబునాని (వాస్తవి) (ఆ. వెను)

బ్యాంక్ మిక్ టుక్ మందెము

జూన్ నెల 17 వ తేది ఆదివారము సాయంత్రము ఉరు న 4 గంటలకు కార్పెటెంగరు బోర్డుయెలిమెంటరీ ఫస్టు గేను హిందూసాక్షికాల “రీగింగు మెమోరెండ్ క్లబ్” యొక్క సభ్యులు కలిగియున్న “బ్యాంక్ మిక్ టుక్ క్లబ్” సభ్యులతో చందెమనాడి. మొదటి కారుకలమున్న కార్పెటెంగరువారే గలిగిరి. (ఒక విలేఖరి.)

బర్మా ప్రభుత్వమువారు రంగున్ యూనివర్సిటీ కాతే తోక ఫార్ములను సంబంధించిన విషయము నేర్పు కాథా శేర్పరచిరి. ఈ సంవత్సరమున ముచ్చటించుట ఫార్ములకాథా ముచ్చటించుట మొదలగా జేకామాక్ కాథాలోను బిల్లియ విద్యాధులకు తేగివలె మొదలగా మొదలగా నీ విద్యాధులము ఏర్పడినదేనెనెనె. ఫార్ముల కన్సర్వేటర్ టిల్ గారి విద్యాధులు, నిర్మాణములను సర్వాధిక ముఖ్యభాగా విషయమున నితర రాష్ట్రములకు ముందంజ వేయుట కురవారు కలిగి నది

నూతనమనః ప్రవృత్తి

(యంగ్ ఇండియా)

I

విజయమత్ర

"విజయమత్రే జేదియను విజయ ముందబుడు" అని జేబంధు సి. ఆర్. దాసుగారు మద్రాసులో మే 30వ తేదీ యావస్థానమునందు నడిపిరి. "విక్రపారి ప్రజల విజయమును చదివించియెడల అది వారిదృష్టినికను మార్చివైదును" అని వాక్యమునకుండును యీసృష్టునే ప్రస్తుతించేయమన్నది. పోలాయిలో విజయము లైన వెంటనే దృష్టి మారి కలుల అచట ప్రత్యక్షముగ గానించుచున్నది. ఆయన దృష్టాంతముల మేము వివాదించుము. విలే జేబంధువత్తువాతే యందులకాయన భవించింకరని మాకు భయమగుచున్నది. దీనిని బట్టి చూడ అందువలన ఆయన యాద్యమునకే యేమియను భావమున్నటుల గానించుదు. ఏలనగా ఆయనయొకరైనా వాటికొరకు గానించిన యావస్థానముగ గూడకేమియను ప్రాంతంలేదు. మున్నుడు కానినా కత్తుమునందు చేరదలచు నీవారి సానభూతిగూడ అదువలన చేరెపోవును. ఏలనగా దాసుగారు కొన్ని విషయములగుర్చియు, కొందరు కృత్రిమగుర్చియు నిర్దయాత్మకముగ బట్టించి గాని, అసహాయోద్యమమును నిందించునగాని వారెవరును కలంచి యుండలేదు. అధికారకురారు, నెవకముందులేవంద దాకకుండు. కార్యకర్తలముఖము లన్నింటిని యెదుట ఖండించినపుడు వారికి దెలిసిన కాని దాసుగారు అసహాయోద్యమమునందే వ్యతిరేకి నిమాత్రము జూపి, ఉద్యమమును కృత్రిమిస్తామనెనుచు పూర్తి ఖండించుటకు వారు గ్రహించకలరు. ఇదేమియో వారికి దెలియ వున్నయెడల, దీనికంటకును బొంబాయిలో విజయమే కాకలా మని మేము దెలియజేప్పెదము. కాని దాసుగారి కంటి భర్తాత్మకమును, నమ్రతను, అనియాయవలన కన్ను తొమరచి యిట్లు కత్తికో యెవరు నూహించకలరు.

ఆయన ఉపన్యాసములో ప్రథమభాగ సారాంశమంతయు నిట్లుంది. ఆయనవైకనన్నకాన్పును త్రివిధమిమ్మరము, కానోల్లంఘనము మున్నగున్నయను చక్కగ వివరించుచుండెను. ఆయనను జెయింబవంకనే మనము అసగా మనలకు నా కిటుడుగ నున్న మహాత్ముడు దానికంటకు చెల్లవెదరుజేసి, దుష్టనియోగము జేసెటకు. ఆయన భావోద్వేగముతో నిట్లుబట్టినప్పుడు, ఆవరతలు వాటవంబుడెను. నేనపుడు జెయింబలో యందుచే దానిని పాడే కార్తవ్యము యిదియని నేనపుడు జెయింబలో నుండక వైకుంఠిజేసి, జేకము వాని నంగీకరించుటకుల నియమింపెద వాడనే. ఆయన అభిప్రాయ మనగా జేకముయొక్క అభిప్రాయము గాదని దాసుగారి వంటి మహాప్రభావము గాడ కవులు దెలిసికొనవలయును. పాడే కార్తవ్యములను మహాత్ముడు ఆయనలోనే గాక, జెయింబలోను వైకుంఠ ఆనేకమందితో సుప్రతింపవలసి యుండెను. ఆయన యావస్థానముల వరకులేని, ఆవరతుల నొసంగుటలో నుద్దేశమేమి? కలికాకర్తవ్యము నిర్వహించిన మేకలదియంది వైకలనో కదలుట మా! అందలి ఉద్దేశము భారతజేకము యందరాజువ మృతయ గ్రాహ్య స్యాగరి మొనగ నని ప్రపంచమును ప్రతిబింబము మోస ప్రస్తుతము. ఈవరతులను సామ్రాజ్యములో నెల్ల భువదల క్రియాయుని చే నొ స గ బ డె న ని దా సు గురి దెలియును. అది దాసుగారి కంత మోహితములగు ర్చించునెడల దాసుగారు అధికారకర్తవ్యముల ముట్టడించి క్రియక్రమము విజయముగాంచునని స్వరాజ్యము మెట్టు మోకవెట్టానొక్కరలేదు. ఇకను దాసుగారు మహాత్మునివై మృతనియొక నేర మేతనగా, విజయము చేరువకు వచ్చినపుడు వానిని తన్ను జేసి ప్రభుత్వమును అల్లిమేటమును వంటి అంకట వాడై లీ లీ ర్కా న ము తో సుం రం భ ము ను బ్రికెట్టెనియో. ఆ లీ ర్కా న ము జే యు ట కు కారణ మేమో, ఉద్దేశమేమో అయిన యోచించుటలేదు. అట్లుగర్కించుటకు ఏమియవసరము వచ్చెనో, అందు పాల్గొనిన హాకీందీ, డాక్టరు కన్నావీ, మరెంతర మిత్రులను దాసుగారి కానుండ క్రియము వివరించి తెల్పుట భర్తము. ప్రకాశంగారు వివరించి తెల్పినందులకు సంతోషము.

కాన్పుయన లేనపుడు కర్తవ్యవారంభమునందే దృష్టి దుర్బలయ్యగమిరని దాసుగారిసమర్థము. కర్తవ్యవారంభమునందే మున్నుండు ప్రమాదమును చంపివేయవలెనని ఆయన నమ్ముచున్నాడని, అది తప్పనియైన పునరుద్ధరించుటకు కానుకభా

వరకే కార్యక్రమము సాధ్యము. ఆయనకు కానుకభావము వీచి అకేయమయినది. అయినకు అసహాయోద్యమకార్యక్రమము వైకేయగలదు. "ఈయనోములలో కొక్కటిగాని వాకయివ్వ మాత్రము. ఈకీర్తనములన్నియును, అత్యంత భావతః అవరణ లో వెట్టుటకు వాడుట వాకీవ్వము. ప్రతిపక్షకర్తవారలయూ, క కాలయూ భావోద్యమము వాకీవ్వము మనదేశములలో కొక్క రైనను అగ్రములైన కానుకభావలలోనిగాని అసెంబ్లీలోనిగాని పోవండుటయే వాకీవ్వము విలే వీనినన్నింటిని చేపూర్తులకేల ప్రయత్నింపగూడదు? ఏలనగా ప్రజలు నిత్యచెప్పినటుల విను స్థితిలో లేదు. అస్థితిలో లేనపుడు కానుక సభలలో జేరి వివాదముజేయు విధమున ప్రాప్తమయ్య గల్గింపుము. అందు వలన వారికి నిగ్రహ కాంత యెక్కువగును. సమయము వచ్చిన పుడు కానుకభావలో మోహద్యోమములకు రాజీనామానిండు. ప్రతిపక్షములను మూయుదు. వ్యాపకానములకు లాయరు కాని, కత్తిదారులుగాని పోయి ముగ్గుళ్లు కాల్చియు కట్టివే యుదు. ఆ పుడు ఆ 60 ల కు ల ముం ది వోయియు ప్రభుత్వమునకు పన్నులిచ్చుటను మానెదరు."

కానుకభావ కానోల్లంఘనము ప్రారంభమౌతున్నందున నుండవలయును. దాసుగారు స్వీయచరిత్రను వివరించుట 1921 లో కానోల్లంఘనము జేసితిమని చెప్పిరి. కాని అప్పుడాయన జేసిని గాని ప్రారంభించవలసిన మరకము లేకపోయెను. ఇప్పుడదియేల యవసరమైనది? ప్రపంచమునపుత్రివలన, దాని కెవరు కారణము మనమే! ఆమనలో దాసుగారు చేయి కాబోలును. నిర్మూల ప్రచారమును గూర్చి ఆయన యిట్లుచెప్పుచు న్నాడు. "వాట మినిర్మాణ కార్యక్రమాలలో కొకదాదామే! అది ఆయన దనలే గాదు. పాపము ఆరాటము, పోరాటము జేడగనున్నపుడు వచ్చెను. దానితో ప్రచారమంతయు ముంద గించెను. సురంభరూపమున ప్రజలు ఆహారమును కోరిరి. నిపు రాటమురూపమున నొసంగితిమి."

జెయింబనుండి వచ్చినవీధిప దాసుగారు కాలకుంతయున సంబంధముగనున్నటుల గనుకొనిరి. ఆయన దానిసంతకు సరిజే యుటకు బూనుకొనెను. ఆయన ప్రయత్నములు విజయము గాంచుగాక. ఆయనదెట్లు మార్గము ననుసరించినవారివై ఆయన కా గ్రహణే! వారి సూరక ముద్దులకలె మున్నుని యుండుమని ఆయన యే ల కో ర వ ల యు ను ? ఆయన వ రె నే వారిని దుండు, దుంగ అచటకు పాట్లగలరు.

II

అగ్రాధములోనికి.

దాసుగారు తమ కార్యవిధానమును 'ప్రత్యక్షచర్య' గ వివరించు చున్నారు. ప్రతిష్టంభములు, గలగజేయువాతాము మూలముల వాటికంటెయు, అంతకుముందు నుండి వాడ ప్రభుత్వ విధానములం దాచరణలో వెట్టుటకు చుండెను. కాని దానిని 'ప్రత్యక్ష చర్య' యని యే వ్యవస్థను వర్ణించియుండలేదు. ఏదైన జేకవిషయములు తెగనివచ్చినపుడు పాప్యార్త జేకములలో నివర్తించుటకును పనిజేసెను. అచట కేమియు పని జేయవచ్చు మదకు పనులమే గలదు. ప్రభుత్వమువారు అధిక సంఖ్యాక సమృద్ధి లాగుటకు యెడల, 'ప్రత్యక్షచర్య' మొదలుగుట యవసరమగును. కాని ప్రతిష్టంభము గలగజేయుటమూత్రము ప్రత్యక్షచర్య గాకలదు. ప్రతిష్టంభము ముగిసినపుడే ప్రత్యక్షచర్య ప్రారంభమగును.

కాని "కానుకభావలో ప్రతిష్టంభములు గలగజేయుట 'ప్రత్యక్షచర్య' యని యు, పార్లమెంటులోని గాననియు, అసెంబ్లీ పార్లమెంటు గా మనయో, దాని అధికారము తక్కువనియు, పాలనా విధానమును మార్చున స్యాగర్తవ్యము లే"దనియు దాసుగారు దెల్పుచున్నారు. ఈవాదము బహువిధి త్రిముగనున్నది. "ఒకడు తనయింటిని తనయిష్టము వచ్చినటుల లంక యనుకొనవచ్చును. అట్లునొనగూడదని పార్లమెంటు అట్లు ఏమొనలదా?" అనిస్పీష్మగారు తనవద్దకు త్రితర వచ్చిన ఒక అసిస్టెంటుతో భావగ్రహముగ బట్టెను. కాని యీవాదము అనూకాయవలనకు రుచింపనేలేదు.

గొప్పగొప్ప వదిగుంఘలులుండ, దాసుగారి ప్రత్యక్ష చర్యను, ప్రత్యక్షధాటి యేమొనలదా? మాకేమియును గా నించుటలేదు. ఈ ప్రతిష్టంభములు ఫలవంతము లగుటకు ను నిన్ను యోజకములు గాకుండు జేయటకును తగినప్రాధాన్య మేమిగలదు? అది కనులము గాదా? దాసుగారికి అనింపవై సంపూర్ణవిశ్వాసము గలదు కానుకభావములో కానుకభావ అనుకొనియ్యుక. కాని యిరువది మరెయింకగాదా గలదు. కల్లంఘనము నగ్రయోజక

మగుగాని, ప్రజోపయోగమునకుగాని గుణముని కానుకభావ తలంపరు. విలే సాత్వికముగనుండుటకు శిక్షణముగావలయును. ముందు నిర్దవముట దాసుగారికి యిష్టములేదు. అసామ్యదా వారు నెట్టి ప్రకారము కానోల్లంఘనము నడుపుట, కయారు జేయుటయని ఆయన అభిప్రాయము. ఆయన ప్రాంత మాయుకు జేరగలదు. సాత్వికకానోల్లంఘనము నిడమెనని నుండుటకు విప్లవమునలెనుండవలయును. గాంధీమహాత్ము డూహించినటుల నది కాంత అభివృద్ధి గిష్టముగ నాయన భావించుటలేదు. అది వాతాత్మకా కత్తిమే తక్కువగా రావలయును. ఆ కానుకభావ భువ మెట్లుండవలెనో దాసుగారి యిట్లు వివరించుచున్నాడు. సాత్వికకానోల్లంఘనము ఈదేశములో సాధ్యమగునెడల అది అవసరము గాకుండుటకు భగవంతు డనుగ్రహించుగాక. నేనిటుల నేల చెప్పుచున్నాను. అది అవసరమైనయెడల జేకము లో కలవరము విప్లవము నుడయించును. అప్పుడు జన్మకల విప్లవ కారుడైనవాడే అది యన్న వెనుకకు కల్గుబుద్ధివుట్టును."

అసహాయోద్యమములోని యితరయంత్రములన్నిటినికానోల్లంఘనముగూడవలెనోక ఆదర్శము గ మూయునందే పూజించవలసివదిగను, అచరణయోగ్యమగు కాకలే అయి గాదని యు ఆయన కలంమచున్నాడు.

అంతయు నిట్లుచెప్పుచున్నది. ప్రత్యక్షచర్యను చేమియును లేదు. కానుకభావలో ప్రతిష్టంభములన్న అచట దాసుగారు అపూర్వకత్తిని బయలుదేరి దీని జేకయంతటను నది బలవంతులు చేయును. "జేకము లోపలను జరుగుకార్యచరణ అనివ్యోగ్య సంబంధము గల్గియుండవలయును. అసహాయోద్యమము తీవ్రము గనున్నపుడు కానుకభావలోకి వెల్లివారుగూడ నుండకలరె టులు గాలేదా" అని దాసుగారుచుచున్నాడు. నిజమే, కాని కానుకభావవలన జేకమియును ఫలితముగనుడలేదు. ఏదైన ఒక రిట్లు అంగీకరింపవలయును ముందు, దాని విషయము జేకములో వర్తించుటకు బిటిషు రాజ్యాంగమునం దాచారము. జేక లాజ కీయ వాతావరణమెట్లున్నదో పార్లమెంటు విజయ మూత్రము చేయుచుండును. కాని యేదోవిధమున తీవ్రమును గలగజేసి రాజకీయ వాతావరణమునందు మార్పులు గలుగజేయ భావిం చుట, గొప్ప పోరాటము.

ఇంతవరకు ఆచరణవిధానములో లోపములు. స్వరాజ్య పక్ష కార్య విధానము ని ప్రస్తుతా జక సుని యే గాదు మేమాజేపించునది. ఇందుకలన కత్తియు కాలమును దృ ధయగుటయు గాక మనఃపక్వత్రువాడే మూలము. అది దాసుగా రియెడ గానించుచు నేయున్నది మద్రాసులో ప్రాప్యార్తకర్త ప. మెట్టుక. ప్రాప్యార్తము స్వయంభూతము. కావున దా సుగారు ప్రాప్యార్తకర్త పక్షమున అవ్వనింది మిగిలిన వారిని నిరసించును. ఆయనను కాంగ్రెసు రెండవసార్లు అధ్యక్షునిగా నె న్నుకొనెను గాన వారు తన మనసరింకవలెనని ఆయనకలంపు. ఒకజే తిరస్కరించుననకొనుడు. ఆయనకు కాంగ్రెసు తమన్న ముక్రమేమి? "వాట వైకుంఠ మెంతమందియో గలదు. కలికల మంది వోటరు గలరు. ఇప్పుడు కాంగ్రెసులో నున్న వారికన్న ఎక్కువకు నున్నవారికి వాచ్చివ మలవెదను. ఇంకను కానుక భావ పనిమొనలు వెట్టలేదు. అప్పుడే దృష్టియంతయు కాంగ్రె సునుండి వోటర్ల సంఘములకై తిరిగింది. ఎందుమే? దానికి అధి కారవర్గము ఒక ఆట్టుకలన యోగ్యతా పత్ర ము నొసంగిరి. తెక్రలేం? మంది వోటు నిన్ను అధికారములేని పన్ను చెల్లించువారు, నోరులేనదండలకు లంకలొంది భార తీయు లందరను వోటుయిచ్చు అధికారములేకు. దీనున్నారు. ఇదియే దాసుగారి ప్రకాశత. స్వరాజ్యప్రాధాన్యము! ఒకసారి కాన్పులోకి వెల్లివడవ యంకా కాంగ్రె నేమిటి? అచట వోటర్ల సంఘములు లేవా?

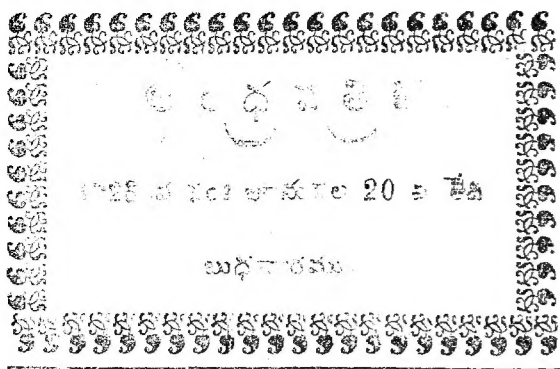
ఇప్పుడు కాంగ్రెసువారులు తప్పుకార్యక్రమాలనుండి యదృష్టమని వైదొలగుటగాదు కావలసింది. ఇప్పుడు నిర్వ యంపవలసింది కాంగ్రెసు నణచి వోట్ల సంఘములకు ప్రాబల్యమునిచ్చు విధానము నంగీకరింపవలసి వే నాయకయే. రానున్న యెన్నికలలో వోట్లెక్కువకు కల్గు ప్రతికాంగ్రెసుసభ్యుడును వోటులసంఘసభ్యు డనును స్వరాజ్యపక్షము కాంగ్రెసు సభ్యులను యింకొక సంస్థలోనికి లాగుకొని పోవువపుడు కాంగ్రెసు ఊరకుండ వలసినదేనా? స్వీ యనవర్తనకై నా ఒకజేలు నెత్తునాడదా? ఇది అగ్రహీయముగ నున్నది ఇదియే బొంబాయి అభిభావరత కాంగ్రెసు సంఘ తీర్మానముకొనింది మనము నిష్కవటులగా నుండవలెను. దీని బూసినందువలన లాభములేదు. స్వరాజ్యపక్షము కలిక క కాంగ్రెసును చంకవలెననిగాని, తేక అందు లీ కలు జేయవలెననిగాని యుండు నెడల అట్లు వైకేకి ప్రకటింపవలయును. జేకు అభిప్రాయములు లాభార ధక్య మేమా జేకమే స్వరాజ్యపక్ష ప్రచారిత్రై ననా, మరియే పక్షముడైనను సరే వారు పోరాడవలెను. ఏదొక లలో పాల్గొనకుండ జేసివోటర్లందరును, కాంగ్రెసుమందినా నే యుంచుకొన్న గొట్టి లగుదురు.

"నూతనమనః ప్రవృత్తి"

బాంబాయి, జూను 19:— కొలకాత్తా నుండి వచ్చిన
 మరాఠీ వీరులు పార్లమెంటుకు వచ్చిన మరొక బాంబాయిలో
 మరాఠీ వీరులు ఆరంభించినది సమావేశం. ముద్దాయి
 పోలీసు కార్యాలయం నుండి.

దాశేవలి. రామకృష్ణార్జును గుంటూరు.

లిబరలు పక్ష ప్రచారము

రాజ్యాంగ ప్రచారము కార్యక్రమములందు స్వప్రయోజనముల కలవాడు గా నుండును. అధికారము గౌరవము లాభము కలుగుటచే పరాధి నమై ప్రజలకు వ్యామోహమును గలుగజేయుచు ధర్మచ్యుతికి మూలమగుచుండును. ఉద్యోగలాభము, భూలాభము, గౌరవలాభము దేశసేయనుభ్రమను గలుగజేయుచుండును. దేశసేవాకారములను పరిదేశీయాధికారులు ధనాధికారగౌరవములచే సన్మానించుచు వశపలచుకొనుచుండును. పరిదేశీయాధికారుల దయాపాత్రులైన స్వదేశాధికారులు తమ వ్యక్తిత్వమును జంపుకొని పరిదేశీయుల యాజ్ఞలను నిర్వహించుచు ఘనకార్యములను చేయుచున్నట్లులు భ్రమపడుచుండును. ఈ భ్రమ ఎట్టితీరముగా గల పోలీసుబంధుత్వమునందీ పెద్దటోపీ ధరించుచు ఉద్దయద్యోగివరకును వ్యాప్తమై పరిశ్రమత్వసేవయే దేశారాధనముగ దోచుచుండును. ప్రభుత్వద్యోగములను పారసేవోద్యోగములని పిలుచుటయందే యీ యపారము గలదు. ఉదాహరణము వేలకొలది జీతములను దీసికొనుచు మహాభాగ్యభోగ్యుల సనభవించుచు నిరంకుషాధికార సంక్షేమమున కేర్పడినవారిని దేశసేవకు లనటయే విచిత్రముగ నుండును. పెద్దపెద్ద జీతములను పుచ్చుకొనుచు పరిదేశీయుల యాజ్ఞలను శిలసావహించుచు ప్రజలను నిర్బంధించుచు చేయుటయున్న యద్యోగములను పారసేవోద్యోగము లనుట నేరీతిరకాయ చందమున నున్నది. పరాధిదేశములందు ప్రపంచమునం దంతటను ప్రభుత్వద్యోగముల కీ దుర్లభయే కలుగుచున్నది. ప్రభుత్వద్యోగములకు స్వతంత్రముగ నభిప్రాయములను చెలుపుటకు గాని, ప్రవర్తించుటకు గాని అవకాశములు లేక్కవగుచుండును. ప్రజాహిత జీవనమునకై పాటుబడెడి దేశభక్తులు రాజద్రోహములగు నిర్బంధముల సనభవించుచుండును. ఈ రాజ్యాంగవిమర్శము ప్రపంచమునందు పరిపాటియైన దుస్త్రమయినను, బ్రిటిష్ ప్రభుత్వము నందు విశేషముగా వ్యాపకమును బడసినది.

భరితభింధమునందు బ్రిటిష్ ప్రభుత్వము స్వీయార్థకారమును ఈ తంత్ర సాధనముననే నెరవేర్చుచున్నది. విశాలమైన భరితభింధమునందు బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యమునందు ప్రభుత్వాధికారులు పొందగల గౌరవలాభములు విశేషముగ గలవు. ప్రభుత్వాధికారులు రాజాధిరాజ బిరుదములను బడయగలరు. మంత్రులు రాజ్యసభలు శాసనసభలు, గవర్నరువడవిని పొందగలరు. నిర్బంధముల సనభవించగలరు. ఇట్టివిధిలో పరిమితమైన దేశారాధన జీవనము భరితభింధమునందు దుర్లభమైనది. ఇట్టి వ్యామోహమును బాటి దేశారాధనజీవనమును పరిమితముచేసి ప్రజలయందు స్వాతంత్ర్య గౌరవములను సావించుటకు గాంధీమహాత్ముడు స్వయం ప్రహేళికను మూలమైన అసహాయోద్యమమును నడుపుచున్నది. అసహాయోద్యమము

యోగము రెండేడ్ల కాలములో దేశమునందు గలగజేసిన మహా కలహము సరిలగునకు తెలిసియేయున్నది. స్వార్థ ప్రయోజనమునైన దేశారాధన జీవనము ప్రజలకును దేశారాధకులకును సనభవమునకు వచ్చినది. స్వల్పమైన యద్యోగములను మాని దేశసేవకై శ్రీకృష్ణజన్మస్థానమునకు పోయిన సామన్యజనులకు సయితము పెద్దకడ వలయుండు మంత్రులకు మించిన గౌరవమును సన్మానమును ప్రజలు చూపుచున్నారు. గాంధీ మహాత్ముని నామము కవిత్రిసేవకు ప్రమాణమైనది. పెద్దకడవులయందు చేరి దేశసేవను జేయుచున్నామని భ్రమపడెడివాళందరకును నీలత్వము నిరంతరము ప్రత్యక్షమైనది. ఈ పెద్దమనుష్యులే దేశమునకు బోయినను, గాంధీమహాత్ముని జయము జయఘోషములే పొడగట్టుచున్నవి మాంటు ఫర్డు సంస్కరణములను డిగ్రీహించి యద్యోగములను గైకొనిన మంత్రులకు సయితము ప్రజలలత్వము విస్మయమయినది. రాజ్యాంగ సంస్కరణముల విషయమై అసహాయోద్యమవాదులు నిర్ధారణచేసిన భావములే ప్రజాహృదయములందు వలె లిబరలు కలవలంబనుల హృదయములందును స్థిరవాసమును గైకొనినవి. చింతామణిగారు మొదలగు మంత్రుల రాజీనామాలే అసహాయోద్యమ ప్రాచీన్యమును విశదము చేయుచున్నవి.

లిబరలుపక్ష నాయకులు చింతామణిగారు వారిపక్ష ప్రచారముచేయుచు చేయుచున్న ప్రసంగములు లిబరలుపక్ష హృదయమునందు గలగజేసిన భయకంఠములను విశదముచేయుచున్నవి. రాజ్యాంగ కల్యాణమునందు మాంటు ఫర్డు సంస్కరణవిధానము కలిగినను నొందినదని చెప్పినట్లు ప్రతిపక్షులు తప్పులేన్నచున్నారని అహమ్మదాబాదు నందు చింతామణిగారు ప్రసంగమునందు చెలిపిరి. ప్రపంచమునందు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యముగల దేశములందైనను రాజ్యాంగ కల్యాణమున కంతము గలగజాలనప్పుడు పరాధినితీయందున్న దేశమునందు మాంటు ఫర్డువిధానము పర్యాప్తమని యెవరును చెప్పను సాహసించరు.

భారతదేశ రాజ్యాంగములకు పర్యాప్తము గలిగిన దని చింతామణిగారు గాని వారి పక్షమువారు గాని చెప్పినారని యెవరును అని యుండదు. కాని వారి నాయకులయిన మహా గౌరవములు శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు మాంటు ఫర్డు సంస్కరణములు బాధ్యతాయుత పరిపాలనమునకు రాజమార్గములని యనేకసారులు తెలిపియుండిరి. వారి యనుచరులు రెండేడ్ల యనుభవము తరువాతను వారి నాయకుల భావములందును వారి భ్రమల యందును సత్యములేదని కనగొనిరి. ద్వంద్వప్రభుత్వము బాధ్యతాయుత పరిపాలనమునకు ప్రతి కూలమని చింతామణిగారు మంత్రిత్రాచార్యులమును బొందిన తరువాత విశదముజేసిరి. “మాంటు ఫర్డు సంస్కరణములు, అపర్యాప్తములనియు అసంతృప్తిపరములనియు సంకుచితములనియు” దేశీయమహాసభ చేసిన తీర్మానములను ప్రతిఘటించుచు మాంటు ఫర్డు సంస్కరణములను అచరణ యోగ్యముచేయుటకై లిబరల్ పక్షము పుట్టిన విమర్శానియు ప్రపంచమున కంతయు తెలిసియే యున్నది. చింతామణిగారును వారి పక్షమువారును జాతీయమహాసభ మొదటను జెప్పిన భావమునే మూడేడ్ల యనుభవము తరువాతను ప్రజలకు వ్యక్తము జేయుచున్నారు. లిబరలుపక్షమువారిపుడు ప్రచారమునకు బూనుకొనుటకును తాము కొనియాడిన సంస్కరణములను ఖండించుటకును గల కారణము ప్రజల కందరకును తెలిసియే

యున్నది. ఎన్నికలు సమీపించుచున్నవి. ఓట్లు తిరిగి కావలసియున్నవి. రాజ్యాంగములపప ప్రజలకు తెలిసినది. అసహాయోద్యమ ప్రభావమును లిబరలుపక్షమునకు తెలిసినది. మిమిక్కిలి దానుపక్షమువారు స్వరాజ్యపక్షమని ప్రత్యేకపక్షమును నెలకొల్పి లిబరల్ పక్షముతో ప్రతిఘటించుటకు బూనుకొనియున్నారు. మొదటి యెన్నికల యందు శాసనసభా బహిష్కారవిధానము పూర్తిగా వ్యాపకమునందుండి లిబరలుపక్షమువారే మహా నాయకులుగా బయలుదేరిరి. ఇప్పుడాస్థితియంతయు మారినది. లిబరలుపక్షము నామరూపములేకను నశించునను భయము గలిగినది. ఎన్నికలందు విజయమును బొందుట కవసరమైన తంత్రముల నన్నియును లిబరల్ పక్షమువారు కన్నుచున్నారు. మంత్రులు కార్యనిర్వాహక సభ్యులు వారి యద్యోగములను వదలుకొనుచున్నారు. దేశమునందంతటను మహా ప్రచారముచేయుచు స్వరాజ్యస్థాపనమునకు వారు జేయదలచిన ప్రయత్నములను ప్రకటించుచున్నారు. వెంటనే రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యమును సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమునందు బాధ్యతాయుత పాలనమును గావలయునని ప్రకటించుచున్నారు. రాజ్యాంగ విధానమునందు మార్పులను చేయుటకు పడేడ్ల వరకును వేచియుండుట అనుచితమని ప్రకటించుచున్నారు. అవసరమైనపుడు ప్రతిష్ఠంభమును సయితము చేయుట కంగీకారమును చెలుపుచున్నారు. లిబరలుపక్షమునందు గలిగిన భావపరివర్తనము సహజమయినను వారి ప్రచారము రాజాపు యెన్నికలకై యేర్పడినదని ప్రజలు గ్రహింపగలరు. గతించిన రెండేడ్లయందును లిబరలుపక్షమువారి ప్రజాపత్వమునను దేశ మనుభవించిన నిర్బంధ విధానము ప్రజలను భవించుచున్నది. వేలకొలది దేశ సేవకులును గాంధీమహాత్ముడును దేశదాస్యమోక్షమునకై నిర్బంధముల ననుభవించుచున్నను లిబరలుపక్ష నాయకులు వారి పెదవినైనను కదిలించియుండలేదు. ఈ అనుభవమే లిబరలుపక్షమువారి నిర్లవనమునకు చాలి యున్నది. ఇప్పుడు వారు తమ ప్రభావమును ప్రకటించుటకు బూనుకొనుట దేశ ప్రయోజనముల కెంత ప్రయోజనకరమో ప్రజలు గ్రహింపగలరు.

శాసనసభలయందు విశ్వాసములేని అసహాయోద్యమావలంబనులకు శాసనసభలను లిబరలు పక్షమువారు రలంకరించినను జన్మితుపక్షమువారు రలంకరించినను హోంరూలు పక్షమువారు రలంకరించినను స్వరాజ్యపక్షమువారు రలంకరించినను సమాన ప్రయోజనమే కనపించును. లిబరలుపక్షమువారు చేసిన నిర్వాహకమునే స్వరాజ్యపక్షమును జేయవచ్చును. కొలదికాలములోనే వారు వీరు గాని, వీరు వారు గాని, మారవచ్చును. కాని చింతామణిగారి యాజ్ఞేపణమువారము యుక్తియుక్తములు గావు. దానుపక్షమువారు రేర్పడుటకు మూల కారణము లిబరలుపక్షమువారు రవలంబించిన యాశ్రితపక్షదాస్యమని అందఱును తెలిసి యున్నది. లిబరలుపక్షము నిరంకుశ ప్రభుత్వముతో చేతులు కలిపి పనిచేసినది గాని ప్రతిఘటింప లేదు. లిబరలు పక్షము కొంత ప్రతిఘటనము నైనను నిరంకుశ ప్రభుత్వమునకు జూపియుండిన దానుపక్షమునకు శాసనసభల ప్రాంతి తొలగియుండును. దాను పక్షమువారు రవలంబించదలచిన ప్రతిఘటనవిధానము లిబరలుపక్షమువారికి గౌరవమునకు బదులుగా నగౌరవమునై ప్రతిపాదించుచున్నది. చింతామణిగారు తెలిపినట్లు లిబరలుపక్షమువారి రాజ్య తంత్రము స్వరాజ్యపక్షమువారు నిర్లవంధిని శాస్త్రసమ్మతమైన ప్రతిఘటనమైనను కాకాలము. లిబరలుపక్షమువారు కేవలము సహకారతంత్రము

నారాధించి దేశము సద్గోత్రములను ఇప్పుడు ప్రగల్భావకరములను కీర్తి చేయబూనకొనుచున్నాడు. దానువత్తువారి రాజ్యాగత్యంతము సభల యెన్నికలకై వర్షదీనిని ఆశ్రేయించుచున్న చింతామణిగారు వారి తీవ్రవ్యవహారము సహితము శాసనసభల యెన్నికల కేంద్రదీనిని యంగీకరించుట యను న్యాయమై యుండును. ఇతరులతోనూ సన్నుతయిండు గల దక్షత్యము లిబరలుకత్తుమనకు వారికతీపు లోకములను గనుగొనుట కుపయోగపడుట వారి కత్తుమనకును దేశమునకును ప్రయోజనకరము. రాజ్యతంత్రము లందు దృష్టిని నిలిపినవారిలకు రంధ్రాన్యేషణములను జేయుటకు మాత్రమే బుద్ధివినియోగపడుచుండును. ఈ సంతకచిత్రలక్ష్యమును మార్చి ప్రజాదృష్టిని దేశారాధనను నందు లగ్నమును జేయుటకు గాంధీ మహాత్ముడు నిర్ణయించిన దౌర్జన్య రహితమైన అసహాయయోగము కరమైన ప్రయోజనకరమైనదని మూడేండ్ల యనుభవము విశదముచేసినది. ఆయనుభవమే స్వరాజ్యప్రాప్తికి సాధనమనియును రాజ్యాంగతంత్రములు సాధనములు గావనియును భావికాలానుభవమును విశదముచేయ గలదు. ప్రజాదృష్టియందు త్యాగము పూజాపాత్రమైనది సామాన్య దేశారాధకులకు భోగ్యమవలె త్యాగము సులభముగ నారాధనసాత్రము గాకున్నది.

మంత్రుల గౌరవము - సన్మానపత్రములు

సంయుక్తరాష్ట్రభార్యవారు గవర్నరులకు గవర్నరు జనరలులకు లెక్క మిగిలినవారికి స్థానికపరిపాలనా సంఘములవారు సన్మానకరము లర్పించి వారి కొరకు స్థానిక ఆదాయమునుండి ద్రవ్యము వ్యయపరచరాదని యాజ్ఞాపించుటవలన చక్రవర్తి ప్రభుత్వ లెక్కలకి నింతటినుండి సన్మాన పత్రము లర్పించుకూడదని లెక్కల నగర పరిశుభ్య సంఘమువారు తీర్మానించినట్లున్నాడు. చెన్నపురి రాజధానిలోని జిల్లాలో మంత్రులకు సన్మాన పత్రము లర్పించుటకు స్థానికపరిపాలనా సంఘముల వారికి ధనమును వినియోగింపరాదని కొలదికాలము క్రిందట పోర్టుసెంటుబాడ్ గెజటులో ప్రకటించబడెను. ఒకనాడ స్థానికపరిపాలనా సంఘమువారు మన మంత్రులలోకరికి స్వాగతి మిచ్చుటకుగాను సౌతి ధనమును వినియోగించుటకు జిల్లాకలెక్టరుని సెలవు కోరిగా దాని కాజిల్లా కలెక్టరు సెలవయలేదనియు నా కారణమువలన నీ యగౌరవమును తప్పించుకొనుట కప్పటినుండియు మన మంత్రులీ స్వార్థనాశమున కంగీకరించినందు ముకు తెలియుచున్నది. ఇది యథార్థకారణమై యుండనోపు. మన మంత్రులను గూర్చిన యీ ప్రకటనము లోకలలో సెల్ఫు గర్వమెంటు డిపార్టుమెంటు భాగమున గెజటులో ప్రచురింపబడెను. ఇట్టి స్వార్థనాశనభావమునే జ్ఞానులు వైరాగ్యమందురు. వైరాగ్యము జ్ఞానమువలనను అసమర్థత వలనను సయితము గలుగవచ్చుచు గదా! మంత్రులు దేశారాధకులకు సన్మానపత్రములను నిశ్చేదించుట కాత్మార్థమును గూడ తీర్చుజుచుట వారి వ్యక్తిత్వమునకు దగిన ప్రమాణము.

అంగ్లో హైందవ పత్రికల మతిభ్రమ

అంగ్లో హైందవ పత్రికలకు దేశమునందలి దుర్మార్గకార్యములందు రాజకీయ దౌర్జన్యములును నిర్బంధప్రయోగములుమాత్రము గనుపించుచుండును. పంజాబునందలి బాబరులకాలీల హత్యలవిషయమునను నీ దుర్మార్గప్రాయమే వ్యక్తమైనది. ఇటీవల జరిగిన రెండుహత్యల విషయమునను నీవిలు

మిలిటరీగెజటుపత్రిక చేసినవ్యాఖ్యాన మహావ్యక్తము పాలయన విధమును నేటివార్తలు చెల్లపుచున్నవి. కట్టారి మరణమానకు సాసారికి హేతువులు రెండే హత్యకు ద్రవ్యాపేక్షయును గారణములని ఇపుడూహించబడుచున్నవి. ఇట్టిపత్రికా వ్యాఖ్యానము మనప్రభుత్వమున కుపదేశకులుగను వ్యాఖ్యానములను నున్నప్పుడు ప్రభుత్వ విధాన మెటులుండనది యను విమర్శకవలసిన యావసరము గలిగినను ప్రయోజనముగలుగదు. అమెరికా ప్రెసిడెంటు హార్డింగుగారు వారి దేశపత్రికలకు జేసిన నిగ్రహాన్ని సంతకము రీతింగుకాదు ఏకపత్రికలకు జేయుటకు సాహసించునా? నిగ్రాహములకై కలవరించుచున్న కలెక్టరు స్వాతంత్ర్యము నిర్బాధములను ఖండించేది పత్రికలకు నిర్బంధము ధర్మవైపరీత్యముగదా!

హిందూ మహమ్మదీయ సంబంధ మసంతృప్తి

హిందూ మహమ్మదీయ సంబంధ మసంతృప్తి కరముగ నున్న విధమును డాక్టరు అన్నాగారు తెలిపినట్లులు దేశమునందంతటను నిదర్శనములు గనుపడుచున్నవి. రెండుసంఘములకును సంఘ్విణామును గలుగజేయుట కై స్వల్పప్రయోజనమో తోడ్పడుచున్నది. లక్నోయందు నిన్న నొక స్వల్ప విషయము కొట్లాటకు మూలమైనది. మొరదా బాదు పట్టణమునందును నీ దర్శనయే సంప్రాప్తమైనది. దేశమునందు వ్యాప్తమగుచున్న హిందూ మహమ్మదీయ కల్లోలమును చల్లార్చుటకు శక్తిని వినియోగించుటకు బక్షలు నాయకులు వారి శక్తిని శాసనసభలకును సభల బహిష్కారమునకును వినియోగించుట విషాదకరము.

శ్రీయుత జమ్నాలాలు బజాజు-మార్వాడీసంఘము

శ్రీయుత జమ్నాలాలు బజాజుగారు శ్రీమంతులైన మార్వాడీసంఘమునకు జెందియన్నారు. బజాజుగారు లతాధికారులు. న్యాయవాది పృథ్విని వదలిన న్యాయవాదులకు రెండులక్షల రూకలముల నిచ్చుటయే వారి వితిరణాదిశీలములకు నిదర్శనము. బజాజుగారి నిర్బంధము మార్వాడీ సంఘమునందు సంచలనమును గలుగజేయుగల విధమునకు నాగపురము మార్వాడీసంఘము వాలంటి యరుల సహాయమునకు రూ 1011 విరాళము నిచ్చుటయే నిదర్శనము. దేశభిమానులయొర మార్వాడీయును నిరులును వీరమార్గము నవలంబించి ద్రవ్యమును సద్వినియోగము చేయుదురు గాక!

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు

చరిత్రమువలన బాధపడుచున్నాడు పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారికి చరిత్రము మౌల పులముగా వచ్చింది. బీకనెరినాల్ లెం విశాలి గౌరవరసిన వైద్యులు తెలిపి, వారు భూగోళమునండి వాటాబాట వెళ్లి, కొంతకాలములకు వారు దేశసేవలోనుపకాలము (ఆ. వెను)

దేశ బంధు దాసుగారు

రామనాథులో సన్మానము దేశబంధుదాసు ప్రభుత్వము 19 వ తేదీ రామనాథు చేరి ఆంటి స్వరాజ్యమువాతో కాలోచించి ఆహుత పాతంకాలము బహిష్కరింపబడి జరిగినది. ఆసభకు చామండి వచ్చి, ఆ. ధిలో. కాంగ్రెసు, భిలాభు మొదలగువారు దాసుగారికి సన్మానపత్రమునను సమర్పించిరి. (ఆ. వెను)

మిత్రవాద సభలు

గురువారమున హైదరాబాద్ సమావేశమగుచు, తెలంగాణ గారికేవలము కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు కుక బాధమున మానేక మధ్యభాగము.

సాంఘిక వార్తలు

రాజకీయ అగమనము

రాజకీయ అగమనము 7 వ తేదీ ప్రాంతీయమున ప్రధానము ద్వితీయ 30 వేలకుండు తెలియచున్నది. 19. పార్టీ కుట్రగాను సెప్టెంబరు 11 వ తేదీ ప్రాంతీయమున లిటునకభిప్రాయము 1 వ తేదీ ప్రాంతీయమున మద్రాసును ద్వితీయమున తెలియచున్నది లిటునకభిప్రాయతో పాటు లెక్కలు కుట్రతో మొదటి నీ వి. ఇ. గాదుగూడ వచ్చెదరు.

మద్రాసు హైకోర్టు

ప్రధాన న్యాయమూర్తి రాజీనామావదలి మద్రాసు హైకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తి యగు గౌ. 19. వార్డు మ్యునిసిపాలిటీ కమిషనరీ రాజీనామా నొకదినము, సెప్టెంబరు మాసారము నందీయు నుద్యోగమును మాని ఇంగ్లండునందు తిరిగి వ్యాపార వృత్తి సాగించి దిగనియు మద్రాసు మెయిజుడ్రీకకు వెలియచ్చెను.

ప్రభుత్వ నాయకుల మహాసభ: ఈ మహాసభ రాగల శనివారము 28 వ తేదీనాడు సా. 10.00 కాలము 8 గంటలకు వచ్చుచున్నామనందు ప్రారంభమగును. శ్రీలక్ష్మి ప్రత్యేకముగ సేవలొందు చేయబడియుండును. ఆహ్వానమునందు చేరుకొనుటకు, ఆ. అను, ప్రతిభింకుము రూపాయలను ప్రేక్షకులకు టికెట్లు లభింపవు. అధ్యక్షుడు 28 వ తేదీ 7.45 గంటలకు సెంట్రలు స్టేషనునందలి దిగివుడు లయనలి స్వాగతి మొనగబడును.

శాసనసభ ఎన్నికల: ఆయ్యో, రావోపు చన్నపురి కాసునభ ఎన్నికలకు గౌరవరసినది ఒకటితర ప్రాతినిధ్యమునకు సేవో. అధ్యక్షి నుడదలచితిని మి. ఆర్. తి. వ్యా రా. ప్రజలించి యుంటిని. నీను కాంగ్రెసుకుము వాడనో కానో యను సందేహము పలువురు వోల్టర్ల దిగివలయు దానిని తొలగించవలయు ననియు గొంతరు సెంట్రలు డెల్టావోల్టర్ల నన్న కొరియుండిరి. ఆ. అ. కాంగ్రెసు జరిగివచ్చుట వాడ నేటివలకు నీను కాంగ్రెసుకుమిటి సభ్యుడై యున్నాను. కాంగ్రెసు క్రిందును సంతోషము చేసి యున్నాను. సంస్కారములు వ్యాపకములగుటకు ప్రజాస్వాతంత్ర్యభివృద్ధికి సాధకముగను పనిచేయుటకు కాసునొక్క సభ్యులై కాంగ్రెసుకుము వారు పాటు పడవచ్చునని నమ్మెడు వారిలో నొకడన.

మద్రాసు సెంట్రలు అర్బను బ్యాంకి

ఈ బ్యాంకి వారి కటాదాటల ప్రత్యేకసమావేశము నిన్నటిసాంకాలము 4 గంటలకు మెలాపురమునందలి లక్ష్మీధరమున జరిగెను. అన్ని జిల్లాలనుండియు ప్రతినిధులు వచ్చిరి. దా. క. వ్యాపారాధంగా రంగానవాధిర్వము వహించి 1928 జనవరినందు 1 జూలై మొదలు వైబ్యాంకి వారు జిల్లాలలోని సెంట్రలు బ్యాంకులకిచ్చెడు బులెటులమీద క్షేపి నూటికి 7 1/2 నండి 7 లకు క్షేపణకొని 1 కడివిన 2 యేటలు తేదీని జరిగిన మేనేజింగుకుమిటి మీటింగులోవ్యాపకము రద్దు పనులుట కీసమానేకము జరిగెను. రావుమద్రాసు టి. రంగాచార్యులు తేటి వెనుకటిర్వాయము రద్దుపడవలసిన యాదేశ్య కరెన్సీ రించి యుపన్యసించిరి. ఈసమావేశ కారణమును తెలియ గోర కన్నప్రత్యేకము ప్రత్యేకములు బహిష్కరింపెను, వాక్తరు బో. రాజు ప్రాధి నీతారామయ్యగారు రిజర్వుగాకరికలన ప్రాంత కాలనీన విషయము బహువిధము సన్నిటిసభి కను ప్రభుత్వ నిబంధన లగింపయినా యనయ జరగించుటకీ తునే జి. అ. కుమిటివారి తీర్మానమును రద్దుపంచలరా యని దేశక తీర్మానము నుపాదించగా 2 ధ సలిపిపోలయనని 24 ను, యు. ల. ల. 14 ను తెలియబరిచిరి. ఫీలింగు షేర్లను బట్టి ప్రధానాధిపతిగా నిలుపుకొనకలె నన్నవారు 1585 షేర్లల వాడును, ప్రతికాలారు 1841 షేర్లల వాడుగా లెక్కలొచ్చిరి. కావున కీసమానేకము 403 11 ల. 10 పై తేదీని జరుగును.

రెడ్డి గోల్ సభలు

సె. టి. బాక్ ఆ. బ్యు. లెక్క, రెడ్డి, గోల్ సంఘముల సాంకేతికసభకు ప్రేసాయి అధ్యక్షుల పనించును. సాధికరియు, స. ప్రెడెరసి వై. బాగాల్ల సంఘసేవకేయుల కను పుయమ కమిటిను సంఘము లొనరించిన సేవకు ప్రకటించిరి. వై. సాయిగారు కాలిపురవిధేయుల పాటింపమంద మోడకరీకరి యుచి ప్రభావోగ్యమునకై పోటుబడుచున్నదిభక్తులు వారు కొనియాడిరి

పోడుశ గాంధీ వాసరము

బహిరంగ సభ

పోడుశ గాంధీ వాసరము 18 వ తేది సోమవారము సాయంత్రము 5.30 గంటలకు బహిరంగ సభ జరిగినది. దాద్రా డిప్యూటీ కలెక్టరుగారు అధ్యక్షత వహించిరి. ఆ సభకు శ్రీయుత పి. రాజగోపాలాచారిగారు, జేరదాసు గాంధీ, పట్టాభి శీతారామయ్య, ఆంధ్రరాష్ట్ర దుర్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్య గారలు, మరికొందరు యిచటి కాండవలస వచ్చియుండిరి.

తలకు స్వరాజ్యోధి

ఆ సమయమున తలకు స్వరాజ్యోధి కమాన్లుగావించుటకు. ఆంధ్రరాష్ట్ర గోపాల కృష్ణయ్యగారు, యిచటి కాంగ్రెసు కమిటీ నూటవదార్లు తలకు స్వరాజ్యోధి నిచ్చివారి మాట్లాడవలసి. ఇవిధమున నిధి కమిటీయే తల కమాన్ జేసిరినియు, మద్రాసున వదలుట లేదనియు తెల్పగా పి. ఆర్. దొరస్వామి అయ్యగారు నూటవదార్లు యిచ్చి విద్యా ప్రయోజనమునై ప్రత్యేకించిరి.

యస్. యస్. వరదాచారిగారు

ప్రభుత్వము శ్రీయుత యస్. యస్. వరదాచారిగారు ప్రసంగించుచు ఆఖరి భారత కాంగ్రెసు సంఘ తీర్మానములను కాంగ్రెసులో మూడవకు మేర్పరచి వివరించెను. బొంబాయిలో కాంగ్రెసు కమిటీ ఒక తీర్మానమును గాంచి రాజీయి చేసెదటెను. అది రాజీనామేరదు. శ్రీయుత రాజగోపాలాచారి బొంబాయి తీర్మానమునకు విరద్ధముగ వుచరించుచు యిం జేసియు, ఆయన సహసరించుచు రాజీయి చేరియు అసత్య ప్రకటనలు గావించుటెను. మహా రాష్ట్ర, నుజరావు, కర్నాటక, తమిళ రాష్ట్రములు రాజీనామేరకు రింగించుట లేదని తీర్మానించెను. బహిష్కార ప్రచారము కావున యింకా గాయ తీర్మానమును కట్టకే నూటయే యగును. మండికి, చెడ్డకును వ్యర్థ జరి యేదయిన లేదు. స్వరాజ్యవ్యక్తకారమును గూర్చి చెప్పచు, జేరబుధుదాసుగారి ఉపకారములను కాంగ్రెసు గౌరవప్రతిఫలము భంగముగల్గుచున్నదని చెప్పిరి. ఇందుకును ప్రజలలో నున్న ఉత్సాహము లేకపోయెనెనెడ తనంద సోపును. కాకపుత్తి కర్మాగారసంబంధము సాగించుటకు స్వచ్ఛంద సేవకులు గావలెనని తదితర వరదాచారిగారు విజ్ఞప్తి చేసి యుగించిరి.

ఆంధ్ర రత్న

దుర్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు విదవ ఆ గ్లనున నుక వ్యసించుచు, ప్రతి మాసమున 18 వ తేది, జేరము తన భర్తను సంస్మరించు సమయమున చెప్ప ప్రారంభించిరి. మహాత్ముడు జేయుటకుపోవు అభిమతి సంత్యమును, నిర్మాణ కాన్యా క్రమము నొసంగెను. అని యే స్వరాజ్య స్థాపకు ముఖ్యములు ఈ వివరమును మాటతో లేకుండ వాడుకలు కావనసభా ప్రవేశమును గూర్చి చెప్పించుచుండిరి. కానోల్లంపునకు రెండు సంవత్సరములు క్రింద ప్రారంభించబడి ఉపివేయబడెను. స్వయంత్రేక్షకులేదని, కానోల్లంపునకు గడం గుట సాధ్యముగాదు. సంఘాధిపతి ముందు బాగుకే ఉపయోగము. ఇది కత్తమే. కాని మహాత్ముడు అప్పకవీరని వారల ముఖ్య మని కాసింది యుండెను. స్వరాజ్యమునకు ప్రయత్నించుటకు ముందు హిందూ, మహమ్మదీయ, పార్సీ, సిక్కులు అన్నింటి కిని సంయోగము కుదురుకముల జేయవలయును.

గాంధీ మహాత్ముడు ఖద్దరు చాలకు అభ్యుపేక్షని యాత తిరిగియుండెను. కాని కాలమునకు ఖద్దరుకే వినియోగము జేయుటయూ యిది కలంకుల మూలకస్వభావము. నిర్మాణకార్య ప్రణాళికలో ఖద్దరేకగాదా లే విషయము. అందునయే మహా త్ముడు వానిమనియమై యెక్కువ పట్టుదలతో నుండెను.

కానన సభకు కేర్లును గూర్చియు, తిప్పియోజన మాన్యరసగూర్చియు యింతటియో మాట్లాడవచ్చును. కాని సంఘటనలన్ని రాజ్యము ముందవలయును. ములో మును అసోక్త వ్యక్త్యములు లేకుండ నుండవలయును. త్రిపు ప్రభుత్వము మన మొకరినొకరిలాకము కొనకొనడం జూచుట కున్నా మనచున్నాడు. అందుకని వారు మనమాట్కులను లాగుకొనుటకు వారికి హక్కులేదు.

హిందూత్వము కలవడిన గాని హిందువుమహమ్మదీయ మైతి యేర్పడదు. దీనికంతకును సంఘ ధైర్య రాజ్య ముకేళము.

బొంబాయి తీర్మానము కాన్యావిధానమునాని కాదు. దీనిలో చెప్పబడినది గుర్తున్నది. అట్టికానుటల లాభము లేదు.

జేరములోని వోటర్లలో యెక్కువకైనను బహుశక్తి వమంది వోట్లొక్కరూను, బహుశక్తి వమంది వోట్లొక్కరినూను ఉంచుటకునర్హము. కావున అట్టికాదాలలో కాలమాణ చేసి లాభములేదు. నిజమై వివరమునై గుడియెడల కానోల్లంపుము ప్రారంభింప నవసరమేరదు. ఆ సభ తల ఆంధ్ర దేశములో జరుగుచున్న కార్యక్రమమును వివరించిరి.

అబుల్ లతీఫ్ ఖరోగీగారు

మహాత్ముని కార్యక్రమాలలో మహమ్మదీయులయెడ సామర్యము ప్రధానాంశమునూ, స్వరాజ్యమునకు హిందూ మహమ్మదీయ మైతి యే ప్రసాదియని ఆయన యుద్దేశ వనియు, ఆయన నిర్బంధానంతరము ప్రజలు ఆయన కార్యక్రమ మునుసాగించకుండవలసిందనియు మహమ్మదీయులకు ఆంధ్రరాష్ట్ర చెప్పినటుల సాధ్యములేమియు నక్కరలేదనియు, హిందూ మహమ్మదీయమైతియే స్వరాజ్యమునకు మూలమనియు చెప్పిరి శ్రీయుత రాజగోపాలాచారి

గారు తేది యుపవ్యసించుచు ఆందోళన రాటము త్రిప్పి నూటవదకు కలసికదిగను ఖద్దరుకొనుటకాక, ఎవరికీవారు గుడ్డ ను లేయారనే కొనవలయునని చెప్పిరి. మహమ్మదీయుల పాత్ర లడెముటకేకాక, స్వరాజ్యము సంపాదించుటకే హిందువులు బలవదలయ్యెను. అసోక్త్యనేక కలన ప్రేమను సంపాదించ కలయును.

కానన సభా బహిష్కారము గూర్చి చెప్పచు ఆయన ప్రచారమును జూచి భయపడె కట్టలేదని చెప్పిరి. ఆంధ్రరాష్ట్రములో వలెనే తమిళ రాష్ట్రములోనూడ వెళ్ళుటకు వోట్లొక్కరిని ఆయనకు వ్యర్థముగలదు. ఆయన ప్రచారములను దుర్భాగ్యమేమియును జేయ నుపకట్టలేదు. కాంగ్రెసు తీర్మాన మును మూత్రము విరించి చెప్పట ఆయన భర్తము. కాననసభ లోనికి వెళ్లి వాక్యసంబంధము చేయుటలకు లాభములేదు.

పి. ఆర్. దొరస్వామిఅయ్యగారు. — మీరు యిట్లు ప్రచారముజేయుట ఆఖరి భారత కాంగ్రెసుసంఘమునెడ భక్తి లేకుండుట గాదా?

శ్రీరాజగోపాలాచారి. — నేను జేయ ప్రచారము ఆఖరి భారత కాంగ్రెసుసంఘము రాజీతి భిన్నముగ నేయుండును. కాంగ్రెసునెడ భక్తితో నుండెద వా లేక రాజీయిం ద భక్తితోనుండెద వా యిని నిర్ణయించుకొనక నీకవచ్చును. జేరలో ఒకవారకి భిన్నముగ నుండవలయును. ఒక్కమి చేయగోరడంకి ఒక చిన్న దృష్టాంతర మిచ్చెదను. వారిండియు, త్రిపు పోట్లాడుకొనెరి. కను వారిండిమాటనో త్రిపుటలనో ఉల్లంఘించలేదు. ఎవరిమాట సరికాని నిర్ణయించ లేదు. మూడు విషయములనీ వారాచి చిరిసి. రాజీతిర్మానము కలన, అసహాయోద్యమ ముగంటును. కావున అసహాయోద్య మును కాడదవచ్చి నపుడు, కాంగ్రెసును చెడ్డవాడుకులు కుదుపురకును వాటిమంతా మూడుమందలకుల జేయుట వా దగ్గము. మూలానా మహమ్మదీయ తీర్మానమును చేట్టినవ కును మీరందరును వారు మహాత్ము జేరదని చెప్పెదను కాంగ్రెసు అధికారిమే అన్నిటికన్న యెక్కువది. సంభావములేదు. ఆఖరి భారత కాంగ్రెసు సంఘము కాంగ్రెసు తీర్మానమునకు భిన్నముగ పోవుచున్నది. కాంగ్రెసు తీర్మానము, యెవరును యెన్నికలలో పాల్గొన గూడదని తెలుపుచున్నది. అట్టిసరి ముఖ్యులగు కాంగ్రెసు వాడుకులు ఎన్నికలకు నిజము యెరిపియద్దడు. అట్లుచేయుచు ఆందరు కు కలసియుండలేదని కొరటము! ప్రత్యక్షముగ జేయుట యందును, పరోక్షముగ జేయుట లాను భేదములేదు.

జేరములో ఒకేవిషయముగాని తెలుచుచుము గాని యెన్నిది కలవగుదాడు. జేర్యు కార్యక్రమాలను జేర్యుకుల లెము నిచ్చును. అందు మంచిదేదో జేరము స్వయంకొనవల యును. (హర్ష స్వరము.)

డాక్టరు పట్టాభి

డాక్టరు పట్టాభి శీతారామయ్యగారు ఉపకారములలో చాల భాగము స్వరాజ్యము ప్రచారమును ఖండించిరి. ఇప్పుడు సంరంభము నిజముగా మహాత్మునకును, జేరబంధు కు మైయున్నది. ఇద్దరు ప్రవాసా త్రితను బడెయగోరి. ఒకరు వెనకటి కలంకుబడిల్లను. మరి యొకరు కత్తకత్తముగల్గున దానిని బడెయగోరి. గాంధీమహా త్ముడు రాజీయములను మరెముతో నమ్మకము జేరకు. వా నుగారు అప్పుము రాజీయవాడులు గాంధీవిధానము అంతయు సంఘటనలన్ని రాజ్యమునై వాధారపడియుండెను. దానుగరిం దయు ప్రతిక్రియనై వాధారపడియున్నది. గాంధీ ప్రభుత్వము

స్వము జేసిని అంటిదెనె న దా నుగారు వానిన మాట్లాడించి ప్ర భుత్వమునై నెరుకుదిగ కదనెరి. ఇట్టిద్రవని విశేషముగానిని ముమ్మడి గాంధీయోద్యమమునకు విరద్ధముగ ప్రచారము జేసి వాసుకుము అసహాయోద్యమమును మూలస్థానము జేయుచు న్నది. కావునలేమో కలమితి కానుకొనక జేరపుకొల్పి దికి నేంతులు పనిజేయవలయును. రాజీయి గూర్చి చెప్పచు, అది ఒక్క దానుగాలేతో కుదిరెనని అభ్యుక్తులు చెప్పిరి. అటు మునుట ఒక కర్మవిధానములేదు. మైసాటి విలే యెమి చేయునో చెప్పటలేదు.

అంతట అభ్యుక్తులు తాము ప్రభుత్వమును రాజీయింపడి యుండ కలంచెరి వనియు, కాని మారవలసి వచ్చినని చెప్పిరి. దానుగారు, అవల కత్తిముతో రాజీయిరెని చెప్పక అసహాయో ద్యమము జేర ఖండించుచుండిరి. ఈ విషయమున స్వరాజ్య పక్షాభిప్రాయము మియును బాగుండలేదు. కానన సభలను బహిష్కరించుటకు జేరములో ఆందరకును హక్కుగలదు. బొంబాయిలో సమావేశ మైన 800 మంది 60 లక్షల వోటర్ల హక్కులను కొని జేయ జాలరు. బహిష్కరించునది ప్రజలు, జేరమునకు వాడుకలు మంచిమార్గమును వాసి విధ్యుక్తము నెలకొల్పవలెను.

ప్రజలలో కాంగ్రెసునెడ భక్త్యుత్సాహములు ప్రబోధము జేయవలయును. మరల కాంగ్రెసు సమావేశమున వరద ను వానిని తగ్గకుండ నుంచవలయును. ప్రస్తుత స్థితులలో నిరుత్సాహ పడవల్సిరలేదు. ప్రభుత్వము రక్షణకు వచ్చును. కాననోల్లంపున మొక్కమే జాలెయ మొక్కల మార్గము. అందులకు సమయము వచ్చురకును సహసముతో నుండవలయును. ఈలో పల నిర్మాణ కార్యక్రమము పని జేయవలయును. గాయ తీర్మానమునెడ భక్తికల వారందరను నోట్లొక్కండ నుండ లేరెను.

అభ్యుక్తులకును, స్వరాజ్యోధికి భంగముసంగిన దొరస్వామి అయ్యగారికిని వందనము లప్పించిన పిదప సభ ముగిసెను.

* * *

డాక్టరు. పి. సి. రే. సందేశము

స్వప్రయత్నము, స్వయంసహాయము

గాంధీ కిషోరామహాదా శ్రీయుత పి. సి. రేగారి క్రింది సందేశమును ప్రకటించిరి:

మహాత్మునిజ్ఞానానర మగునేడు నవీన భారతమునందు పరమవైశ్రమ్యమైనది. అవసారియని నేడు ప్రత్యేకముగ సంస్మరించుట సహజము. భారతదేశములోని కొన్ని ముఖ్య నగరములందును తెలంగాణలోని పట్టణములందును పల్లెలందును ఒకసంకల్పితకాలము నిరంతరము ప ర్యటించుగావించి ప్రచారమునెరిపవడవలసిచే, ప్రస్తుతదేశస్థి తినిగూర్చి కొంత తెలిసికొంటిని చెప్పగలను. మనదేశీయు లింత కాలమునకై ను సత్యమును భర్త్యమును కనుగొనుటకు బూనుకొ నుచుండిరని విశ్వాసము నాడు. ఉదయించింది. మహాత్ముడు ప్రపంచమున కొనిగిన సంకేతము గు న త్యాగ భావము ప్రేమ పూరితము. సత్యాగ్రహమున కిరక మిచ్చునది. అట్టి సత్యాగ్రహము వాస్తవముగా భారతవృద్ధయాం దరాళమునాడి యుదయించినదియే. మహాత్ముని పనితరుగు తీరము తార్కారముగ విలసిల్లి ప్రజాభిని సమ్మోహించ జేసి రందన దేశీయులు కొందరు అసంతోషమును సత్యాగ్రహ మార్గమున వెండిగొనిండిరి. కింతకు ఆస్తినిగ్రహము బూని అధిదాననే దేశమునకు నేక చేయబడునని క్లియించుకొనిరి. ఒక వేళ వారిలో నెక రైకను దురదృష్టవశమున వాడైతరకే మను మార్గమునండి రిప్పిగు జేరము మైత్రమునాడ అతిక్రమమున భిన్నుడియెను గ్గుదని మైత్రము దృఢముగ కెక్కరచ్చును. ఉత్సాహకులకు యుగలకేరలు సాధ్యమున కట్టిచేరినవగు త్యాగభావము న ప్రేరేపించుకొనెదని నేయ అజేయి. దేశవేద చేయుచుండిన కను స్వరముని జూచితిని. ఇట్లుండ జేసితిని నేనింకను గుర్తించెదని సంకల్పించెడి వాడకకాళ ముగన్వింద. మహాత్ముడుమూలమున జేరమునకు అభించినద్య ప్రేమ వాలియాభ్యుదయమునకు మూలమార్గమున నడుపుచున్నది.

రాజీయ, సాంఘిక, మత, విషయములకెల్ల పరమాధిపతి - సత్య మొక్కటియే. మానవ శీత సమును

వెల్లూరు జిల్లా దరికి తాలూకా తాళ్లూరు గ్రామమున
ది 22-8-2018 మొదట యేర్పడినదానిని “శ్రీరామ సప్తావతారు
హోదానము బయటించు” — తాళ్లూరు గోపాలకృష్ణదాసు.

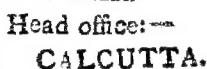

(3)

శా
X
హ
X
ము
ల
క

శంతిప్రదన్:—పండిట్, మదరాసు.

693

నెం 1, 2, 7 ద్వారా రైతుకాల్లరులు ప్లాంట్‌లోనుండి తీసుకొని వెళ్ళవలసి. ఈ ప్లాంట్‌కు విడిభాగములు ఎక్కడున్నా సద్దముగానవచ్చును. కిరెనైన్‌క్రాడు అయితే ఎంజనులు పోటీ ధరల చొప్పున కర్మయోగ్యమగును. ఇకరి యొక్కరికి మీరు అర్జునును ఎంజనుకు మునుపు మా ధరను పోలి చూడగోరెదము.

B. D. BERY & Co.,

8 Sembu Dosa St., Madras.

ఇది మిక్కిలి లాభకరమైనది !

నేరుగా తయారుచేయునట్టి వారివద్దనుండియే మీకు అవసరమైన బొమ్మధనులను తెప్పించుకొనుదు

The Place For Economy, Genuineness & Reliability

మితవ్యాయమునకు, శ్రేష్ఠత్యమునకు, నమ్మకమునకు ప్రసిద్ధిచెందిన బౌద్ధశాల

హిందూజాతమును అంతటను, బర్మా, సిలోను మొదలగు జాగాలన్నిటిలోను బ్రాంచీలుగలవు. వ్యాధివివరములు తెలిపిన జీవభయోగము ఉచితముగా తెలుపబడును. దరఖాస్తు పంపినదే క్యాలిఫోర్నియా, క్యాలిఫోర్నియా యినాముగా పంపబడును.

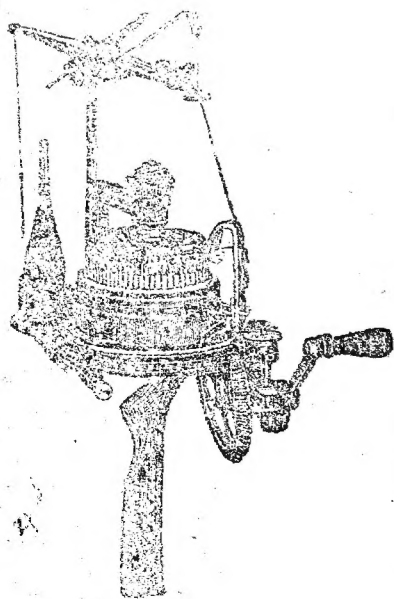
Head Office :—Dacca 8, 8-1 Armenian Street Decca

Calcutta Branches :—Stand Road. Bhawanipur. Sovabazar. Bow Bazar.

గుండ్లమైన నిట్టింగుమెప్పిన

522

గృహము, స్థావరము, కర్మాకారము మొదలగు పనుల కుపయోగించవచ్చును.

శ్రీమమెన రికము, ధరసంసము, చాలకాలము వరకు
బాగుగా పనిచేయును

మేజోస్టోమిచ్చి, పెద్దది, బనీయనులు, మొదలగు
పాటిని అల్లును, అంగ్లసామ్రాజ్యముందు
అంతటను వాడబడుచున్నది

ఇంగ్లాండులో నున్న ది హారిఫన్ పేరుంటు నిట్టింగు
మెషీను కంపెనీ, (లిమిటెడ్) వారిచే
తయారు చేయబడినవి.

విశేషములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయవలెను:—

For Particulars apply to :

W. H. Brady & Co., Ltd.
MADRAS

Tegram 8: "BRAD."

భక్తి

గర్భాశయోగ నివారణ:—శ్రీలక్ష్మ గలగు ముతుకూట
బసవప్పికాకుండుట, అకాలబసవప్పి, మొలబానీగాను రెమ్మకా
శాన బొత్తుట కునుమరొగము, సంతానహీనత, రక్తహీనత,
మలబద్ధతను, నూలికాబారము, కీళ్లబొప్పలు, అరకాళ్లు,
అరచేయిలుమంట మొదలగు శ్రీలక్ష్మ మర్యాద్యధులను కుడి
య్యను 12 జూన్ 8-0-0; 6 జూన్ 1-10-5

అమృత

రక్తకృత్తి (రాక్షసము:—ఇది రక్తహీనత, మలార్ధ్రము, జ్వరము, కీళ్లవ్యాధులు, మేరూవాద్యధులు, కడుపులో జరిగి మొదలగు వ్యాధులను నివారించు కీరకాండవ కాండవ ముఖమున చేయు నియమము.

12 జూన్ 8-0-0; 6 జూలై 1-10-0,

అరగ

ဆုတောင်းရန်အတွက်

22
 2000 6 E⁺ 2-0-0; 8 E⁺ 1-0-0; 1 E⁺ 0-0-0

१२३४५६७८९१०

(166) ఆముక్తీయ అనునదిశాల,

పోలీసు కమిషనరు జ్యోతుబాబు, ఎరుగలూరు, మదరాసు

కలరా సంజీవి

రాకుండనాపురు   వచ్చిన తప్పకమమర్చును

కలరా, చికెన్ కడుపుబ్బ, అతిక్రిమేషనలైన ఉదరరోగ
జ్వలన ఇది యొకటివ్యాధులు. కలరానుండివియే. గారంటి
గానీదున్ను. లేయిదల వైక్రము తిరిగి కష్టక యివ్వబడును.
అనేకయోగ్యతాప్రతీమాలు పొందపడి యున్నది. కలరావాద్య
వికరప్రతిక జోరిన ఉచితముగా పంపబడును.

మొత్తం 1.5 రూపాయ 1 0 0.

విలాసము:—

ది. గౌతమి మెడికల్ హాల్,

బెజినాథ.

మదాసు ఏజంటు:

உய்யுதல்

此大德也，其德也，其德也。

[illegible]

అశ్వత్థాంజనము

వసంత కుసుమాకరము

బసవరాజీయము
మహారోగ ప్రకరణము

419/6. పుట మధమేహమును సుప్రసిద్ధముగ రతనములనుండి ఆర్యవైద్యులు ఉపయోగించుచున్నారు. ఇంకను దీయ, అశ్వత్థము, నిమ్మత్తున మొదలగు వ్యాధులతోగూడ మిక్కిలి అనుకూలము. బలవర్ధకము రక్తమును శుద్ధిజేయును. ఇందు శీతపుటాభ్రకము, బంగారము, ముల్లము, కంక భస్మము, కాంకిము, ఇల్వార్పి విలువల బొవధములు గలవు.
20 మాత్రముల నీసా 1 టీక రూ 5.00 బొవధముతో గూడ పథ్యమును ఉపయోగించు విధానమును తెలుపబడును.

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసి లిమిటెడ్

వనూలైన మూలధనము రూ 1,12,925-0-0 19 వాటిన్ రోడ్డు, మాంటూరోడ్డు పోస్టు-మదరాసు

నిర్వహించు కార్యదర్శి బొవధములకు పట్టింట్లు. క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

(కాంప్యూ:— (1) నెం 4/185, మాంటూరోడ్డు, మదరాసు. (2) 402, మంటూరీటు జి.టి. నువ్రాను. (3) మోరోడు, తిరుపతి.

మొనర్చు:— దాదా అంబు కో, సోలపేట, నెం 280, చెన్నామలాడిరోడ్, జి.టి. మదరాసు.

THE MADRAS SIDDHA GURU AYURVEDIC PHARMACY.

THE PREMIER HOUSE FOR SASTRAIC MEDICINES.

A REAL BOON TO SUFFERING HUMANITY.

"Siddha Guru Makaradwaja"

A GUARANTEED AND INFALLIBLE REMEDY FOR ALL ACUTE AND CHRONIC DISEASES.

Siddha Guru Makaradwaja is one of the most powerful and principal alternative tonics of the Hindu Materia Medica. It is one of the costliest medicines and is compounded of reliable ingredients such as Gold, Silver, Pearl, Coral, Bhasmas and some rare herbs. If this is taken twice a day without any restriction of diet, it would strengthen the system which has debilitated and enervated by excess of sexual indulgence. Loss of memory, loss of vitality, sleeplessness, tremor of limbs, prematurely aged appearance, palpitation, indigestion, spermatorrhoea, anaemic look, impotency etc. will disappear. Further, this tones the digestive and respiratory organs, rouse the appetite, purifies the blood and thus invigorates the whole system, improves the memory and mental strength. In all these ways this serves the purpose of promoting happiness in man and helps procreation removing the condition of old age. This may be taken by both the sexes in any climate as a general tonic. A trial will convince the public.

PRICE PER PHIAL OF 60 DOSES Rs. 15-0-0 30 DOSES Rs 8 ONLY.

Apply to.—Sarvanananda Siddasramam.

Telegrams: "SIDDHA GURU"

W S 26 or 7

Post Box No. 1280, Madras

శుద్ధస్వ దేశి బెంగుళూరు మేలు పట్టుచీరలు 381

చిలకపచ్చ, పసుపుపచ్చ, పంకవంతు, మేఘకుర్చుము, ఎలుపు, రోహ, ఆకాశగర్జము, అరంజి, కాశీరంగు నెమలిరంగు మొదలగు రంగులతో సాదా పట్టుచీరలును, సరిగ్గ చేసిన పట్టుచీరలను మాకర్ష సిద్ధముగానున్నవి. చిన్న ఆర్డర్లైనను, పెద్దది అయినను మిక్కిలి జాగ్రత్తగా రక్షణమే సంపాదించును. తృప్తితోనో వాపసు తీసుకొని వైకము యిచ్చెదము. వాయన, శ్రేష్ఠతను గ్యారంటీ యివ్వబడును. ఒకసారి మాతో చేరము చేసిచూచిన మా నమ్మకము మీకు తెలియును.

మాకం సుబ్బరాయశెట్టి అందుబ్రదర్సు,

పట్టుబిలి వరకులు, చాక్, బెంగుళూరు సిటీ.

చాకులు-తాళములు

పుంగలికత్తులు.

అధిపాదములచే చేయబడినవి. మేలయినవి వెంటనే ధర క్యాటలాగుకు వ్రాయుదు.

వి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో లిమిటెడ్ కట్టెట్లు ఆండ్ లాక్ మేకర్సు ల్లో.

8081 పెద్దాపురం. (గోదావరిజిల్లా) తెలంగాణ్ అదేను: "ఇండస్ట్రీస్" పెద్దాపురం.

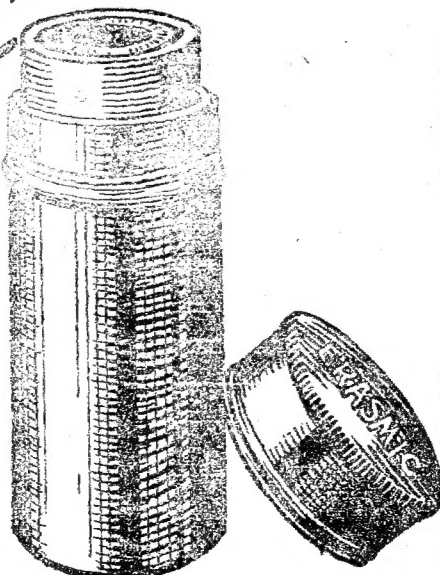
ERASMIC Shaving Stick.

Does not dry on the face. Its rich creamy lather helps the razor to give that close clean shave which is so desired.

BRITISH & BEST.

ERASMIC. Perfumers. LONDON. PARIS.

TO BE OBTAINED FROM ALL STORES & DEALERS.

దేహరోగ్యవిషయాభివృద్ధి
తెలుపు

కామేశాస్త్రమును

పుస్తకమును కవి, విని, చూచియుండురా లేదా,

ఇప్పుడే మాకు వ్రాసిన తపాలువగైరా ఖర్చులు లేకయే పంపెదము.

విశేషము:—

అతంతస్త్రిగహ బొవధాలయము

26 బ్రాజ్ఝే, మదరాసు.